

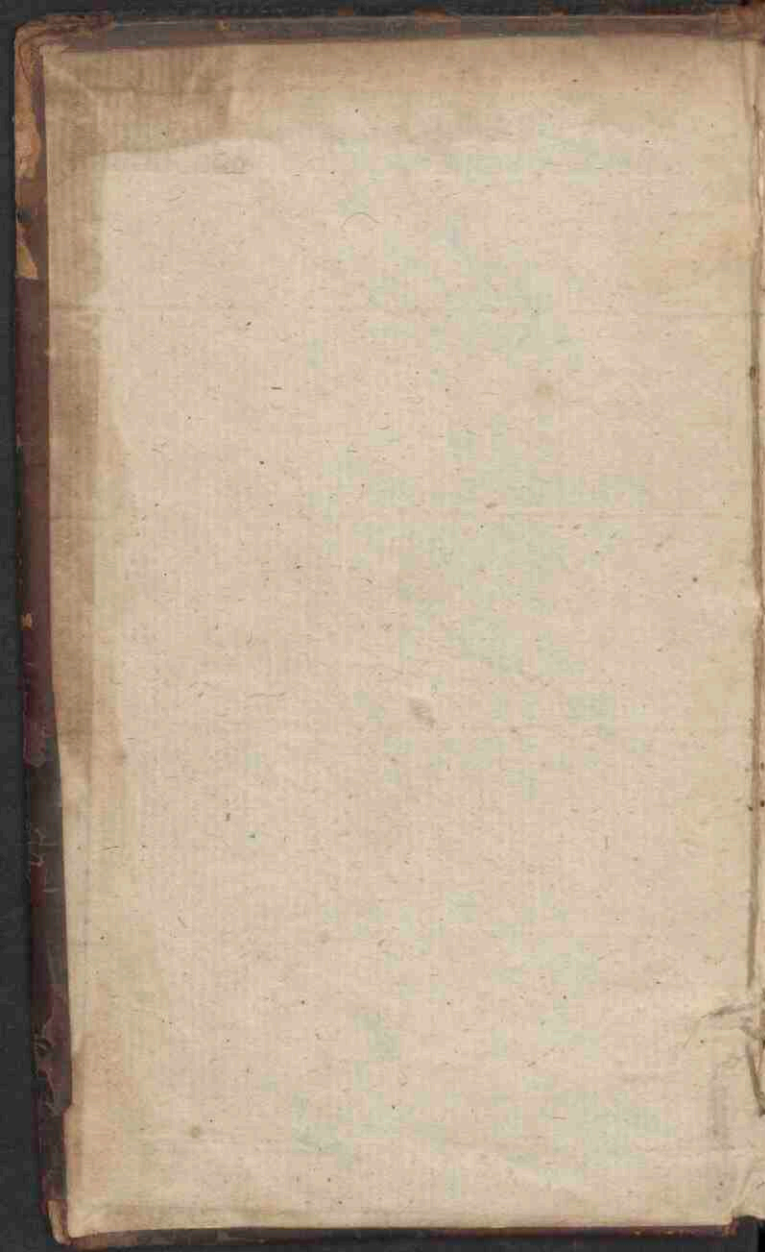
Oratyn en Maskariljas, of den ontydigen loskop : blyspel

<https://hdl.handle.net/1874/372002>

Tooneelstukken

Te WINKEL

No. 927

to Winkel

Dullart

N°. 303

N° 321

(G. J. Mauricino)

N° 420

(")

N° 657

(")

N° 716

1641

Tenzwagel

N° 727

Bladins

N° 737

(G. Ogier)

N° 948

64

Universiteitsbibliotheek

Utrecht

MASKARILLAS,

IN EENEN

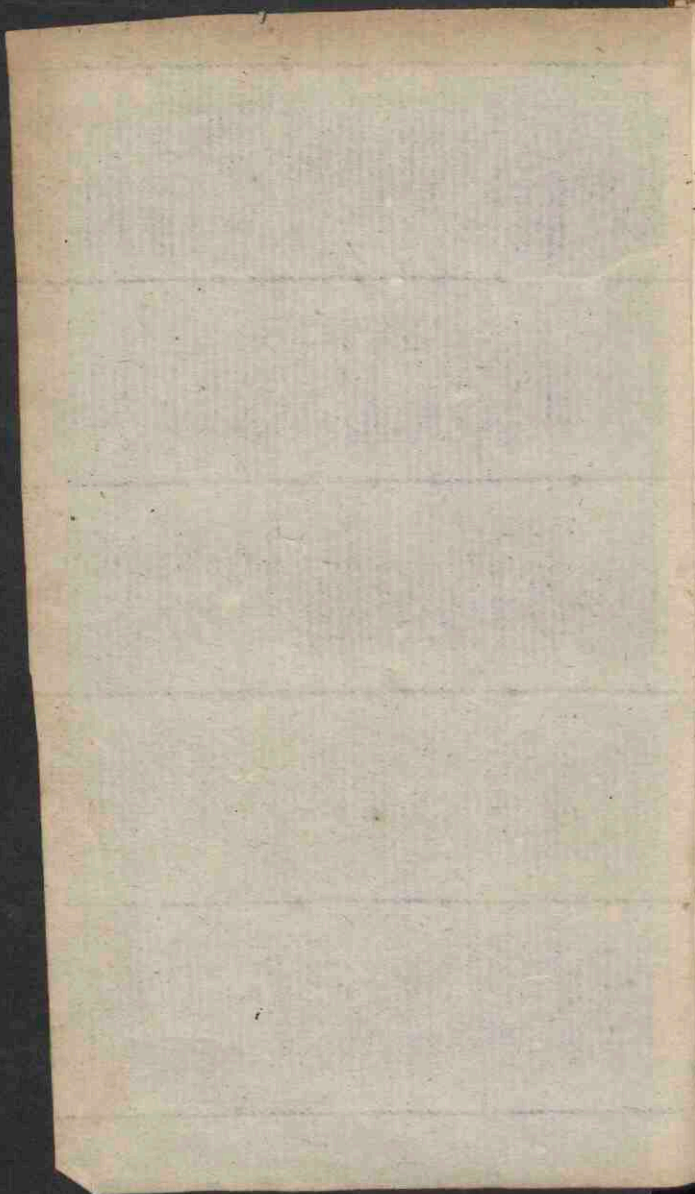
WETSPEL,

in Nederduitsche Versen geschied

Door J. DULLART.

AMSTELDAM,

927 =

ORATY N

EN

MASKARILJAS;

OF DEN

ONTYDIGEN LOSKOP;

BLYSPEL;

In Nederduitsche Vaerzen gestelt

DOOR J. DULLART.

t'AMSTELDAM,

By DAVID RUARUS, Boekverkooper, 1732.

Met Privilegie.

ON A T Y N

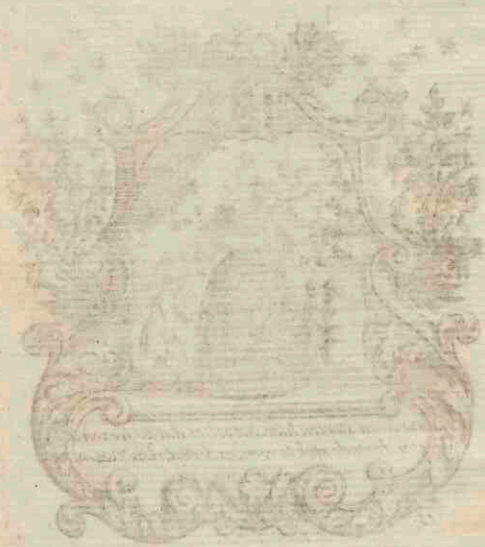
IN

THE

UNIVERSITY OF

OXFORD

Printed by J. DULCART

AMSTERDAM

W. BASTIEN ROUSSEAU, F. R. S. E. &c.

C O P Y E

V A N D E

P R I V I L E G I E .

DE Staten van Holland en Westvrieland doen te weten : also
 Ons te kennen is gegeven by de tegenwoordige Regenten van
 het Wees- en- Oude Mannenhuis der Stad Amsterdam , en
 in die qualiteyten te samen Eygenars, mitsgaders Regenten van
 den Schouburg aldaar, dat zy Supplianten eenige Jaaren hadden
 gejouiffeert van 't Octroy of Privilegie by hen van Ons op den 23.
 May 1714, geobtineert, waarby wy aan hun Supplianten goedguns-
 telyk hadden geaccordeert, en geoctroyeert, om , gedurende den
 tyd van vyftien doen eerst agter een volgende Jaaren, de Werken,
 die ten dienste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot
 tyd nog verder in het licht gebragt, en ten Toneele gevoert zouden
 mogen werden, alleen te mogen drukken, doen drukken, uytgeeven
 ende verkoopen, en bevonden dat de Jaaren, by 't voorsz. Octroy
 of Privilegie genoemt, op den 22. May 1729. stond te expireeren ;
 ende dewyle zy Supplianten ten meesten dienste van den Schouburg,
 waar van hunne respectieve Godshuizen onder andere mede moeten
 werden gesustenteert , de voorengemelte Werken, zoo van Treur-
 spellen, Blyspellen, Klugten, als anders, die reets gedrukt, en ten
 Toneele gevoert zyn, of in toekomende gedrukt, en ten Toneele
 gevoert zouden mogen werden, gerne alleen gelyk voorheen, zou-
 den blyven drukken, uytgeeven en verkopen, ten eynde dezelve
 Werken door het nadrukken van andere haar Luyfter, soo in raal,
 als in spelkonst, niet mogten komen te verliefen, en dewylen sulx
 haar Supplianten na de expiratie van 't bovengemelte Octroy, niets
 gepermitteert was, zoo keerden zy Supplianten haar tot Ons on-
 derdaniglyk verzoekende, dat Wy aan hun Supplianten in qualiteyten
 voorsz. geliefden te verleenen, prolongatie van het voorsz. Octroy
 of Privilegie, om de voorsz. Werken, zoo van Treurspellen, Bly-
 spellen, Klugten, als anders, reets gemaakt, en ten Toneele ge-
 voert, of als nog in het ligt te brengen, en ten Toneele te voeren,
 den tyd van Vyftien eerstkomende, en agter eenvolgende Jaeren, al-
 leen te mogen drukken, en Verkopen, of te doen drukken, en ver-
 kopen, met verbod aan alle andere op seekere hooge Peene by Ons
 daar tegens te Statueeren, SOO IS 't, dat Wy, de Sacke, ende 't
 voorsz. verzoek overgemerkt hebbende, ende geneegen weezende
 ter bede van de Supplianten uyt Onze regte werenschap, Souveraine
 Magt ende Authoriteyt, de selve Supplianten Geconsenteert, Geac-

oordeert, en Geoctroyeert hebben, Consenteeren, Accordeeren, en Octroyeeren haar by deezen, dat Zy, gedurende den tyd van Vyftien eerst Agtereenvolgende Jaeren, de Werken, die ten dienften van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog verder in her ligt gebragt, en ten Toneele gevoert zouden mogen werden in dier voegen, als zulx by de Supplianten is verzogt, en hier vooren uytgedrukt staat, binnen den voorsz. Onzen Landen alleen zullen mogen Drukken, doen Drucken, uytgeven ende verkopen, verbiedende daeromme allen ende eenen ygelyken dezelve Werken, in't geheel, ofte ten deele te Drukken, naar te Drucken, te doen Naardrukken, te Verhandelen, ofte Verkopen, ofte elders Naargedrukt binnen den selven Onzen Landen te brengen, uyt te geven, ofte te Verhandelen en Verkopen, op Verbeurte van alle de nagedrukte, ingebragte, verhandelde ofte verkogte Exemplaren, ende een boete van drieduysend guldens daar en boven te verbeuren, te Applicceeren een derde part voor den Officier, die de Calange doen zal, een derde part voor den Armen der plaatze daar het Casus voor vallen zal, ende het reesteerende derdepart voor de Supplianten, ende dit t'elkens zoo meenigmaal, als dezelve zullen werden agterhaalt, alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten met dezen onzen Octroye alleen willende Gratificeeren, tot verhoedinge van hunne Schade door het Nadrukken van de voorsz. Werken, daar door in geenigen deele verstaan, den innehouden van dien te Autoriseeren, ofte te Advoueren, ende veel min dezelve onder onze protexie, ende bescherminge, eenig meerder Credit, aanzien ofte reputatie te geeven, nemaar de Supplianten in cas, daar inne iets onbehoorlyks zoude influeren, alle het zelve tot haren Lasten zullen gehouden weezen te Verantwoorden, tot dien eynde wel Expresselyk begeerende, dat by aldien zy dezen Onzen Octroye voor dezelve Werken zullen willen stellen, daar van geene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie zullen mogen maken, nemaar gehouden wezen, het zelve Octroy in't geheel, en zonder eenige Omiffie daar voor te drukken, of te doen drukken, ende dat zy gehouden zullen zyn, een Exemplaar van de voorsz. werken, op Groot Papier, gebonden en welgeconditioneert te brengen in de Bibliotheek van onze Universiteyttot Leyden, binnen den tyd van zes weeken, na dat zy Supplianten de zelve Werken zullen hebben uyt te geeven, op een boete van zes hondert guldens, na expiratie der voorsz. zes weeken, by de Supplianten te verbeuren ten behoeve van de Nederduytze Armen van de plaats alwaar de Supplianten wonen; en Voorts op peene van met'er daad versteeken te zyn van het effect van dezen Octroye. Dat ook de Supplianten, schoon by het ingaan van dit Octroy een Exemplaar geleverd hebbende aan de voorsz. Onse Bibliotheek, by zoo verre zy gedurende den tyd van dit Octroy deselve Werken zouden willen herdrukken met eenige vermeerderingen of anders, hoe genaamt, of ook in een ander formaat, gehouden zullen zyn wederom een ander Exemplaar van de gemelde Werken. Geconditioneert als vooren, te brengen in de voorsz. Bibliotheek, binnen dezelve tyd, en op de boete en penalityt, als vooren, Ende ten eynde de Supplianten dezen Onzen Consente, ende Octroye mogen genieten, als naar behooren. Lasten wy allen ende enen

enen yegelyken, dien het aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhouden van dezen doen, Laten, ende gedogen, Rustelyk, Vredelyk, ende Volkomentlyk genieten ende gebruyken. Cesferende alle belet ter Contrarie. Gegeven in den Hage, onder onzen Groten zegele hier aan doen han gen op den zeventwintigste Mey, in't Jaar onzes Heere ende Zaligmakers duysend zevenhondert agt-en-twintig.

J. G. V. Boetzelaar.

Onder stfond ter Ordonnantie van de Staten, was getekent

WILLEM BUYS.

Lager stfond,

Aan de Supplianten zyn, nevens dit Octroy, ter hand gestelt by Extract Authenticq, haar Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 28. Juny, 1715, en 30. April, 1728, ten einde om zig daar na te reguleeren.

De REGENTEN van het WEES- en OUDE MANNENHUIS hebben in hunne voorz. qualiteit, het Recht der bovenstaande Privilegie, alleen voor den tegenwoordigen Druk, van ORATYN EN MASKARILJAS, Of den ONTYDIGEN LOSKOP; vergund aan DAVID RUARUS.

In Amsteldam den 16. April, 1732.

VERTOONERS.

ORATYN, *Zoon van Pandolfus.*

SOFYE, *Slavinne van Trufaldyn.*

MASKARILJAS, *Dienaar van Oratyn.*

HIPOLITE, *Dochter van Anselmus.*

ANSELMUS, *een Gryzert.*

TRUFALDYN, *een Gryzert.*

PANDOLFUS, *een Gryzert.*

LEANDER, *Zoon van goeden huize.*

CARDENIO, *een gewaande Egiptenaar.*

BOBORIO, *een Huisknecht.*

BOODE.

ZWYGENDE.

Twee Benden vermomde Juffers en Heeren.

Het Tooneel is in de stad Messina.

ORATYN

EN

MASKARILJAS,

OF DEN

ONTYDIGEN LOSKOP;

BLYSPEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

ORATYN.

Leander, moeten wy dan twisten om de
 Bruid?
 't Is goet, men zal dan zien wie van ons,
 met dien buit,
 Zal deurgaan, dat geluk zyn medemaat beletten,
 Met hem, door slimme list, de voeten dwars te zetten.
 Span vry uw kracht in, in dat wonderlyk geval,
 Want ik aan myne zyd' niet ledig zitten zal.

TWEDE TONEEL.

ORATYN, MASKARILJAS.

Ho! Maskariljas.

ORATYN.

3 ORATYN EN MASKARILJAS,

MASKARILJAS.

Wel?

ORATYN.

Hier valt wat t'overwegen?

Ik heb, in myne min, schier alle plagen tegen,
Leander mint Sofye, en schoon dat ik myn zin
Verzet heb, noch blyft hy party in myne min.

MASKARILJAS.

Leander mint Sofy'?

ORATYN.

Hy knielt voor hare stralen.

MASKARILJAS.

Zo veel te slimmer.

ORATYN.

Ja, te slimmer zyn myn qualen.

Doch ik heb ongelyk, wanhoop ik aan myn luk,
Als gy my hulpzaam zyt, en toont u meesterstuk;
Ik weet dat uwen geest, in loosheit wel doorslepen,
Geen zaak, hoe fwaar verwart, hebt avrechts aangegre-
Maar alles uitgevorst; zoo dat men u met recht (pen,
Een Vorst der dienaars noemt, en aller Meesterknecht.

MASKARILJAS.

Hou van dit pryzen op, wanneer wy, arme bloeden,
Nootwendig zyn, dan zyn wy waarde, een lieve, en
goede;

Maar op een ander tyt is 't minste maar misdaan,
Dan zyn wy schelmen, die men moet met stokken slaan.

ORATYN.

Gy doet my ongelyk, met zulke reën te hoonen;
Maar laat ons, eindelyk, wat spreken van myn schoone:
Zeg, of de wreetste mensch, en 't alderhartste hart,
Niet zou gevoelen, door haar lonken, minnesmart?
Ik speur in haar gezicht, en als ik haar hoor spreken
Van haar geboorte en bloet, een edel merfrikteken,
Vertrouw dat d'oppermacht, in dees geringe staat,
Haar afkomst houdt bedekt, en die niet zien en laat,

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 9

MASKARILJAS.

Gy Ourffon Valentynt, met zulke wintgedachten;
 Maar hoe zal Heer Pandolf dit fchone werkjen achten,
 Myn Heer, uw Vader, of ten minften zoo hy zeit?
 Gy weet dat hem de wurm vry dwars in 't bolhuis leit,
 Dat hy u heek'len kan, en aartig overhalen,
 Als uw uitfporigheên u van het fpoor doen dwaalen.
 Hy heeft met Heer Anfel' al reên gehadt van trouw,
 Om u zyn Hipolit te geven tot een vrouw;
 Hy beelt zich zelleve in, dat gy daar door zult ftaken
 Uw zotternyen, en aan meer verftants geraken.
 Zoo hy te weten komt dat gy hem tegenftaat,
 En van een onbekende uw hart vervoeren laat!
 Dat dwaze liefde, en dulle, en malle zottigheden,
 U buiten 't padt van uw gehoorzaamheit doen treden;
 De Hemel weet, met welk een ftorm, in dit geval,
 En fchoone woorden hy u dan begroeten zal.

ORATYN.

Houdt op, ik kan niet meer dit rederyken veelen.

MASKARILJAS.

Houd zelfs eerst op met dus den ftatfman zo te fpelen,
 Het is voor u niet goet, hoe zyt gy zoo verblint?

ORATYN.

Weet dat men met my te verflooren niet veel wint,
 Of dat berechtsliên nooit goet loon van my ontfingen,
 En dat een raadsknecht dwaas, en qualik doet zyn din-
 gen.

MASKARILJAS.

Hy wort hier door verfloort! al't geen ik heb gezeit
 Is jokkerny, en om te zien hoe't by u leit,
 Een vreugdetuchters straf is wel in my te lezen,
 En Maskariljas zou Natuur een vyandt wezen:
 Gy weet wel beter, Heer, en al wie dat my ken,
 Zal niet getuigen, als dat ik te menfchlyk ben.
 Lacht maar met al't geteem, van 's oude gryzerts pre-
 ken,

Noopt maar het paartje voort, en volg de minneftreken.

10 ORATYN EN MASKARILJAS,

Waarachtig, ik geloof, dat d'oude zusters, met
Haar kindersprookjens, ons graag troonden stil na bet.
En wylze, tegens dank, zyn deuchtzaam, zoo benyden
Zy aan de jeucht die vreugt, die haar wel eer verblyden.
Gy kent nu myn talent, 'k ben tot u dienst bereit.

ORATYN.

Gy trekt, door deze reën, al myn genegentheit.
In 't openbaren van myn liefde, is my gebleken,
Dat zy niet tegenstondt, haar, dieze heeft ontfteken;
Waar op Leander my quam sweeren, by zyn trouw,
Dat hy Sofye my, hoe't ging beroven zou;
Daarom moet gy terstont iets in u hoofd verzinnen,
Waar door wy hem, in tyts, die brave prooy afwinnen,
Zoekt list, bedriegery, en streken, waar door wy,
Myn medemaat, de loef afzien, in zyn gevry.

MASKARILJAS.

Laat my een weinig tyts, om u party te krenken,
Hier op beraamen; maar wat zal ik doch bedenken?

ORATYN.

Wat? op een streek, op list.

MASKARILJAS.

Fynman, hoe, slaje voort!
Myn brein dat treet op maat, en gaat gelyk 't behoort.
Ik heb de zaak al vast, gy moct... neen, mis gekeken;
Maar zoo gy gingt....

ORATYN.

Waar heen?

MASKARILJAS.

Het zyn te slechte streken.

Ik docht op eene...

ORATYN.

Op wat?

MASKARILJAS.

Maar dat heeft ook geen val.

Zoud gy niet kunnen? ....

ORATYN.

Wat?

MAS-

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. II

MASKARILJAS.

Neen, gy kunt niet met al.

Spreekt met Anselmus.

ORATYN.

Maar waar van, met wat voor reden?

MASKARILJAS.

't Is waar, dit zou van quaat noch zyn tot quader treden.

't Moet echter wezen, doch gaat eerst by Trufaldyn.

ORATYN.

Waar toe?

MASKARILJAS.

'k Weet het niet.

ORATYN.

Hoe pynigt gy myn pyn!

Gy maakt my razend, met zoo dwaas en zot te praten.

MASKARILJAS.

Myn Heer', indien uw beurs verzien was met dukaten

Wy hadden nu niet lang ons zelve te beraan,

Wat voor ons 't nodigt was, in deze zaak, gedaan,

En zouden, door de koop van deez' Slavin, beletten,

Dat uw party niet meer de voet ons dwars zou zetten.

Want Trufaldyn, die haar bewaart, is in zyn geest,

Voor looze streken van d'Egiptenaars bevrees,

En krygende zyn gelt, daar zy te lang meê beiden,

Zou hy met groote vreugt, van dees Slavinne scheiden.

Want voor een woekenaar mag hy rechtvaardig gaan,

Die om een oort hem zou met roeden naakt doen slaan,

't Gelt is zyn God, hy is van grootsheit een verfmader.

Maar 't argste is....

ORATYN.

Wat is 't?

MASKARILJAS.

Dat, weêrom myn Heer, uw Vader,

Een and're schacher is, die nooit in uw gewelt

De sleutels geeft, noch zelf geen toegang tot zyn gelt.

Zoo dat 'er nu niet is voor u iets te verhoopen,

Daar gy de minste beurs meê door zoudt maken open.

Maar

12 ORATYN EN MASKARILJAS,
Maar laat ons trachten, om Sofy te ſpreken; dat
Ik zellef uit haar mont, hier op, haar meining vat.
Hier is de venſter.

ORATYN.

Stil, doet ons hier door geen ſchade;
Want Trufaldyn ſlaat haar by dag en nacht ſtip gade.
Pas op.

MASKARILJAS.

Blyft gy maar ſtil, daar in dat hoekje ſtaan.
O hemel, wat geluk, daar komt zy zellef aan!

DERDE TOONEEL.

ORATYN, SOFYE, MASKARILJAS.

ORATYN.

IK mag nu wel te recht op myn gelukſtar boogen,
Nu ik uw zonneglans zie ſchitt'ren in myn oogen,
En, ſchoonze in my ontſtak een pyn, een hete gloet,
Zo ben ik noch verblyt, nu ik haar hier ontmoet.

SOFYE.

Myn hart dat wordt, met reën, verwondert door uw
reden,
Terwyl myn oogen nooit aan niemandt hinder deeden;
En hebbenze u misdaan in dit of dat geſchil,
'k Verzeker u myn Heer, 't was tegen mynen wil.

ORATYN.

De ſchichten zyn al te cël die my haar kracht toezon-
den,
En ik ſtel al myn eer in 't minnen van myn wonden
En..

MASKARILJAS.

Die ſtyl valt te hoog, van edel, deſtig, ſchoon,
Wy moeten nu geheel veranderen van toon.
Doet voordeel met de tyt, en laat ons haaltig weten.
Van haar... *Trufaldyn roept van binnen.*

TRU-

TRUFALDYN.

Sofy.

SOFYE.

Wat is 't?

ORATYN.

Ach! wat wil dien bezeten?

Dien ouden nurk, moet die nu steuren myn gevry?

MASKARILJAS.

Ik zal hem spreken, gaat, begeeft u aan een zy.

VIERDE TOONEEL.

TRUFALDYN, SOFYE, MASKARILJAS, en
ORATYN *hem in een boek verschuilende.*

WAT doet gy uit, Sofy? wel wat zyn dat voor stre-
ken?

'k Heb immers u verboën, dat gy geen mensch zoudt
spreken.

SOFYE.

Ik heb lang kennis aan deze vroome knecht gehad,
Zoo dat gy zonder reën hier eenig quaadt uit vat.

MASKARILJAS.

Is dat Heer Trufaldyn?

SOFYE.

Ja, wilt hem daar voor groeten.

MASKARILJAS.

Myn Heer, uw dienaar wenscht te kussen uwe voeten,
En offert zyne dienst en plicht, vol nedrigheit,
Aan u, wiens groote naam is overal verspreit.

TRUFALDYN.

Ootmoed'ge Dienaar.

MASKARILJAS.

Ik mag u misschien verveelen.

Maar 'k heb haar elders zien de grootste konsten spee-
len,

Zy heeft de kennis, om 't toekomende te raân,

En

14 ORATYN EN MASKARILJAS,

En hier op woude ik wel met haar iets overslaan.

TRUFALDYN.

Zoudt gy dan , tot dit werk , gebruiken 's duivels gunften?

SOFYE.

Neen, alles wat ik doe dat zyn maar witte kunsten.

MASKARILJAS.

Hoort toe dan hoe het leit : myn Meeſter is geraakt,
Van een volmaaktheit , om wiens min hy brant en blaakt,

En had die ſchoone , die dit vier heeft aangefteken ,
Van zyne minnegloedt en pyn , wel willen ſpreken ,
Maar een verwoede draak , die deze ſchat bewaakt ,
Heeft zyne naarſtigheit altyt onnut gemaakt , (ken,
En 't geen noch 't aldermeest zyn lyden doet verwek-
Is, dat 'er noch een die haar vryt, hem komt ontdekken ;
Dus zent hy my by u , om te verſtaan , of hy ,
Gelukkig wezen zal in deze vryery ,
Alzoo ik zeker weet , dat ik van u kan hooren ,
Of blytſchap , of verdriet , zal voor hem zyn gebooren.

SOFYE.

(licht?)

Maar onder welk een ſtar quam uwen Heer voor 't

MASKARILJAS.

Maar onder zulk een , die ſtaag voor de liefde zwicht.

SOFYE.

Doch zonder my meer van de vryſter uit te leggen ,
Zoo kan my myne kunſt , 't verburge , verder zeggen :
Die maagt is groots van hart , en in de tegenspoet ,
Behoud zy haare glans , en fiere , en ed'le moet ;
Zy geeft aan and'ren , om haar glorie niet te ſchennen ,
Haar hartsgeheimen en gedachten nooit te kennen.
Ik weet , al 't geen wat in haar harte ooit om kan gaan ,
En zal met weinig reën , u 't alles doen verſtaan.

MASKARILJAS.

Wat is niet door de kracht der zwartekunſt verkregen?

SOFYE.

Indien uw Heer leit aan de trouw zoo veel gelegen ,

ER

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 15

En dat zyn aanzoek , vroom , in eerbaarheid geschiet ;
Zoo weet , dat zyne finart niet wezen zal om niet.
Laat hem met goede moet , vry op de sterkte aanstreven,
Zy zal wel luifleren na verdrag , zich overgeven.

MASKARILJAS.

Maar dit kasteel , staat in een opperhoofts geweld ,
Die quaadt te winnen is.

SOFYE.

Men kan veel doen door 't gelt.

Maskariljas ziende Oratyn voor den dag komen.

MASKARILJAS.

„ De duivel haal de gek , aan hem is geen verwinnen.

SOFYE.

Ik zal u wyzen , hoe gy 't werk zult gaan beginnen.

Oratyn zig by hun voegende.

ORATYN.

Laat af , o Trufaldyn , weest verder niet misnoegt ,
Hy heeft , door myne last , zich hier by u vervoegt ;
En ik zondt hier aan u dees dienaar , vol van trouwe ,
Met myn gebiednis , om van haar , u t'onderhouden ;
Wiens vryheid ik aan u , in 't kort , betalen zal ;
Als wy maar zyn vereent van prys , in dit geval.

MASKARILJAS.

De pest vaar in dit beest.

TRUFALDYN.

Wie zal ik van den ander

Gelooven ? yders reën die stryden met malkander.

MASKARILJAS.

Die quandt die mymert , en is altyt zoo gereet
Met kluchten , weet gy 't niet ?

TRUFALDYN.

Ik weet wel wat ik weet.

*k Vrees dat hier onder speelt verhoole fielteryen.

tegens Sofye.

Gaat in , en wilt voortaan u , van voor deur staan , myen.

En gy , bedriegers , loert op schalkheit (zoo ik meen)

Stelt , op een ander tyt , uw fluiten bet op een.

Tru-

16 ORATYN EN MASKARILJAS,

Trufaldyn, en Sofye, binnen.

MASKARILJAS.

Hy doet heel wel, en ik zou 't niet voor my beklagen,
Zoo hy ons met een stok hadt lustig afgeslagen,
Waar toe u zelfs vertoont, en, als een plompe nar,
Al 't geen ik had gemaakt, te stooten, dom, om var?

ORATYN.

Ik dacht heel wel te doen.

MASKARILJAS.

Gy hebt het hooren dondren.

Hoewel my deze daat niet hoorde te verwondren,
Gy zyt zoo vruchtbaar van gelyke ontydigheit;
Dat yder, die het hoort, daar niet veel voort van zeit:

ORATYN.

Ik moet dan, om een niet, een misslag, 't zoo ontgellen,
Is dan het quaadt, zoo groot, niet weder te herstellen?
Wel, zoo gy dan Sofy, de myn' niet maken kont,
Ziet dat gy dan verbreekt Leanders koopverbont,
Dat hy voor my niet met die schoone deur gaat stryken;
Ik ga, van uwe geeft, die gram is, my wat wyken,
En laat u hier.

Oratyn binnen.

MASKARILJAS.

't Is goet, maar om de waarheit, geldt,
Dat zou in deze zaak veel doen, door haar geweldt;
Maar als ons dat ontbreekt, zoo moet men zig belyden.

VYFDE TOONEEL.

ANSELMUS, MASKARILJAS.

ANSELMUS.

J A, by myn hoeft, het zyn nu wonderbare tyden.
Nooit was 'er zulk een trek en liefde tot het gelt;
Nooit zoo veel spels, om 't zyn' weerom in zyn geweldt
Te krygen; het is nu zoo met een schult gelegen,
Als met een kindt, het geen in vreugde wort verkregen,
En 't geen men niet als met veel pyn en smarten baart.

De

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 17

De muntgodt steekt men in zyn tas , met blyden aart ,
Maar als de tyt komt van die weer te moeten geven ,
Dan wort de droefheid in ons harte op 't diepst' ge-
schreven.

Het kan noch gaan , dat die twee duizent guldens myn ,
Na twee jaar tyts , op 't laaft , weerom gegeven zyn ,
't Is noch een groot geluk.

MASKARILJAS.

Wat schoonder roof is ditte !

Zal ik hem in de vlucht slaan , of in 't nederzitten ?
'k Moet zien , of ik hem zoo wat hooning om de mont
Kan smeeren , en ik weet van 't geen hy mint den gront.
Anselmus , 'k sprak daar zoo . . .

ANSELMUS.

Wie doch ?

MASKARILJAS.

Uw lief Neryne.

ANSELMUS.

Wat zei die moorderes , die myne ziel doet quynen ?

MASKARILJAS.

Zy blaakt tot u in min.

ANSELMUS.

Zy ?

MASKARILJAS.

En bemint u zoo ,

Dat het een jammer is.

ANSELMUS.

O overblyde boô !

MASKARILJAS.

Ik vrees , die arme sloof , zal 't met de doot bezuuren.
Anselmus , zieltje lief , zoo schreeuwte t' elker uuren ,
Wanneer zal ons de trouw vereenen , door haar band ,
En gy uitblussen myn onsteke minnebrand ?

ANSELMUS.

Maar waarom dit voor my zoo lange stil gehouwen ?
Het vrouwvolk dat is wel geveinst , by mynder trouwen ;
Maar , Maskariljas , zeg , al ben ik wat bejaard ,

B

Noch

18 ORATYEN EN MASKARILJAS,
Noch zyn myn myne braaf, en van een vroolyke aard.

MASKARILJAS.

Ja zeker, 't aangezicht kan gaan, gy moogt het toonen,
Is 't van de leelykste niet, 't is niet van de ichoonen.

ANSELMUS.

Zoo dat...

MASKARILJAS.

Zoo dat haar hart, van lietde, smoort en smacht,
En u niet langer...

ANSELMUS.

Wat?

MASKARILJAS.

Als voor haar brui gom acht.

En u wil...

ANSELMUS.

En my wil...

MASKARILJAS.

En u wil, hoe 't mag loopen,

Debuidel krouwen.

ANSELMUS.

De?

MASKARILJAS.

Deur trouwen, t' samen knoopen.

ANSELMUS.

Hou; nu versta ik u! zegt haar, als gy 'er spreekt,
Dat my geen deftigheit in 't alderminst ontbreekt.

MASKARILJAS.

Laat my begaan.

ANSELMUS.

Vaar wel.

MASKARILJAS.

De hemel wil u leyen.

ANSELMUS.

Voorwaar, ik ben wel zot zoo van u af te scheyen.
Engy mocht my, met recht, voor koel uit schelden; want
Ik troggel u ten dienst van myne minnebrant,
En hoor, uit uwe mont, een blyde maar my melden,

En

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 19

En zou zoo heen gaan, en u dat niet eens vergelden.

Daar. denkt'er om. . .

*hy haalt zyn beurs uit en wil Maskariljas
een stuk gelt geven.*

MASKARILJAS.

O neen, ik ben dat niet gewoon.

ANSELMUS.

Laat my begaan.

MASKARILJAS.

Gants niet, ik doe dit zonder loon.

ANSELMUS.

Ik weet het wel, maar. . .

MASKARILJAS.

Neen, Anselmus, zakje handen,

Ik ben een man van eer, gy doet my hier door schanden.

*Maskariljas haalt hem beendig de beurs
uit de zak en laatze vallen.*

ANSELMUS.

Vaar wel dan, Maskaril.

MASKARILJAS.

„O lange reën!

ANSELMUS.

Ik moet,

Myn lief beschenken, met het eene, of't ander goet,
En ga u geven, daar gy voor myn waarste leven,
Een ring, of iets om koopt, om uit myn naam te geven.
Koopt't geen gy goet vint.

MASKARILJAS.

Neen, gants niet, behout uw geldt;

Dit zal, houd u geruft, door my wel zyn besteldt.

Ik heb een nieuwe ring, en zalze flus gaant halen,

Die gy, behaagtz'er, my daar na dan kunt betalen.

ANSELMUS.

't Is goet, geeft haar die dan, maar boven al zoo tracht,
Dat zy my altyt mind, en even waardig acht.

20 ORATYNEN MASKARILJAS,

ZESDE TOONEEL.

ORATYN, ANSELMUS, MASKARILJAS.

ORATYN *ziende de beurs van Anselmus leggen,*
raapt die op.

WIe hoort die beurs toe!

ANSELMUS.

Goed, hoe zoumen kunnen doolen!

Want had ik heen gegaan, 'k zou denkken, z'is gestoolen,

Als ik haar flus niet vond; z'is my ontvallen, Heer,

Ik dank u, dat gy my geeft dit gevonden weêr.

En ga my dadelyk, na huis, daar van ontlasten.

Anselmus binnens.

MASKARILJAS.

Geen dienst op onzen stant, als deeze beter pasten.

ORATYN.

Waragtig, zonder my, was hy zyn gelt licht quyt.

MASKARILJAS.

Neen, het is wonder fraai, betaalt nu 't geenge vryt.

Uw overgrootte geest weet wondren te verziinnen,

Houd maar die voet, ga voort, wy zullen lustig winnen.

ORATYN.

Wat heb ik dan gedaan?

MASKARILJAS.

De daaden van een zot,

Terwyl ik 't zeggen moet, daar yder een meê spot.

Hy weet, hoe kort hy van zyn vader wordt gehouwen,

Dat zyn party ons houd gedurig in benouwen;

Terwyl dat ik een kans vast waage, op goede hoop,

Daar van dat ik alleen de schande en 't prykel loop...

ORATYN.

Hoe was 't!...

MASKARILJAS.

Ja wreede beul, het was voor de slavinne,

Dat

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 21

Dat ik dat knappen zou , wat zalmen nu beginnen ?

ORATYN.

Is 't zoo , 'k heb ongelyk ; maar wie zou dat bevroen ?

MASKARILJAS.

Ja zeker gy had daar veel wysheit toe van doen.

ORATYN.

Gy had behoort my dit door tekens te verklaren.

MASKARILJAS.

'k Had op myn rug behoort te hebben myn lantaren.

Ik bid , in Jupyns naam , dat gy ons laat met vreen ,

En zingt ons niet meer voor uw ongebonden reën.

Een ander zou , hier na , niet meer met u beginnen.

Maar 'k had een meesterstuk bedacht in myne zinnen.

Daar ik terstont nu wil d'uitwerking van gaan zien ,

Op straffe zoo gy . . .

ORATYN.

Neen , het zal niet meer geschiën ,

Dat ik my ergens met uw dingen zal bemoeyen.

MASKARILJAS.

Gaat heen , uw byzyn doet myn gramfchap maar meer groeyen.

ORATYN.

Maar haast u boven al , met dat gy zult bestaan.

Oratyn binnen.

MASKARILJAS

Gaat heen , zeg ik noch eens , en laat my voort begaan.

Dees voorflag wel bestiert , zo moet de schelmerye ,

Gelyk ik my verbeel , tot voordeel ons gedyen.

Hier komt myn man juist aan , wyl ik dit overleg ,

Stil.

ZEVENDE TOONEEL.

PANDOLFUS, MASKARILJAS.

PANDOLFUS.

Maskariljas.

MASKARILJAS.

Heer.

B 3

PAN

22 ORATYNE EN MASKARILJAS,

PANDOLFUS.

Als ik de waarheit zeg,

Ben ik niet wel vernoegt op mynen zoon.

MASKARILJAS.

Myn meester?

Daar zynder meer, myn Heer, als gy, want yder vreesf'er
Voor zyn moetwilligheit; en zyn lichtvaardige aart,
Schier yder oogenblik in my misnoegen baart.

PANDOLFUS.

Ja, Maskariljas, ik geloof nochtans, gy beide
Elkander wel verstaat.

MASKARILJAS.

Laat u zoo niet verleiden,

Myn Heer, ik tracht hem staag te raden, na uw wil,
En hierom zynwe altyt, gedurig, in geschil.

Wy hebben noch terstont gekeven met ons beide,
Om Hippolstes trouw, daar hy weér uit wil scheide',
Waar door hy, steeg van aart, indien men't zeggen mag
Op't alderhoogste hoont het vaderlyk gezag.

PANDOLFUS.

Gekeven!

MASKARILJAS.

Ja, myn Heer, en vry met hooge woorden.

PANDOLFUS.

Zoo was ik wel verleit toen ik dit anders hoorden.

En dacht dat gy in all'es hem steef met uwen raat.

MASKARILJAS.

Ik! ziet eens wat'er in de werelt ommegaat!

En hoe men altyt tracht d'onnoosle te verdrukken.

Och waart gy onderrecht van myn oprechte stukken!

Ik ben by hem voor knecht bestet (al valt het zuur)

En gy wout, boven dat, my geven meesterhuur.

Gy kunt hem, nimmermeer, geen betre leffen geven,

Als die ik hem staag geef, tot betring van zyn leven;

Myn Heer, in 's Hemels naam, spreek ik hem dikmaals
aan,

Laat af, van met de wint zoo los meer voort te slaan.

Stelt

Stelt zelf u zelf een maat, wilt u voor 't quade wachten,
En ziet hoe groot en klein uw vroomme vader achten.
Houd op, van hem het hart te quetsen, meer, en meer,
En leeft voortaan, als hy, gelyk een man van eer.

PANDOLFUS.

Wat antwoord hy daar op, zal hy zich daar na stellen?

MASKARILJAS.

Met lichte lietjens, Heer, my aan het oor te lellen.
Niet dat hy, t'eenemaal, verbant uit zyn gemoet
De deugd, daar gy hem hebt zoo wel in opgevoet;
Maar zyne reden is, indien ik stout dorst spreken,
Geen meester meer van hem, en van hem weg geweken.
Gy zoud haast in hem zien, alle onderdanigheid....

PANDOLFUS.

Spreek.

MASKARILJAS.

't Is een zaak, daar my hoog aangelegen leit,
Zooze openbaar was. maar ik zalze aan u vertrouwen,
Om uw voorzigtigheid niet meer verdacht te houwen.

PANDOLFUS.

Gy spreekt wel.

MASKARILJAS.

Weet dan, dat uw voorneeme is als wint,
Want Oratyn, uw zooh, een slaafse dochter mint,

PANDOLFUS.

Daar is my reets al iets gekomen af ter ooren,
Maar het ontfelt my meer, nu ik 't van u kom hooren.

MASKARILJAS.

Nu ziet gy, of ik ben de trouwe boezemvriend.

PANDOLFUS.

Ik dacht niet, dat gy my zoo vroom ooit hadt gediend.

MASKARILJAS.

Wilt gy hem tot zyn plicht weer brengen, na behooren,
Zoo moet... ik vrees gestaag dat iemand ons zal stooren.
Het was met my gedaan zoo hy dees reden wist.

*Hipolite beluistert hun om een boekje
van 't Tooneel.*

24 ORATYN EN MASKARILJAS,

Gy moet dan, zeg ik, op dat hem zyn aanslag mist,
 Dees aangebeên slavin, straks koopen, en hem loeren,
 Met die, terstont, na't eene of andre land te voeren.
 Anselmus heeft, myn Heer, heel goede kennis aan
 Haar meester, Trufaldyn, laat hem terstont maar gaan;
 Wilt gyze dan, daar na, in myne handen stellen,
 Zoo zal ik maken, dat zy weer zoo veel zal gellen,
 Als zy u heeft gekost, ik ken een koopman, dien
 Haar dan vervoeren zal, zelfs daar 't uw zoon zal zien.
 Want eindelyk, myn Heer, zoo gy hem uit wilt trouwen,

Zoo moet gy hem vooral van dees slavin af houwen,
 Dat meer is, zoo hy, door uw ernstig hart vermaan,
 Het zwaare huwlyksjuk al hadt genoomen aan,
 Zoo mocht die andre weêr, zyn oude vlam verwekken,
 Dat dan tot grooter quadt van 't huwlyk noch zou
 strekken.

PANDOLFUS.

Uw raadt gevalt my wel, gy geeft my goedereên
 Van alles, ik ga zoo voort na Anselmus heen,
 Dat hy haar koopt, die zoo myn rust nu komt ontroeren,
 En stelze u dan ter handt, om 't ov'rige uit te voeren.

Pandolfus binnen.

MASKARILJAS.

Goet. Laat ons dit terstont myn meester zeggen. Hy,
 Lang leve het bedrog, en alle fieltery.

ACHSTE TOONEEL.

HIPPOLITE, MASKARILJAS.

HIPPOLITE.

(ste)

OValschen schelm, verraâr, staat gy my zoo ten dien-
 'k Heb't alles aangehoort, en u, op't onvoorzienste,
 Betrapt, maar ik hadt dit myn leven niet gedacht;
 Gy sineet bedrog, terwylge om Hipolite lacht,
 Guit: gy hadt my beloofst, dat gy het zoo zoud maken,
 Dat ik Leanders harte in liefde zou doen blaken;
 Dat ik zou van de trouw, uw's Meesters Oratyn,

Hoe

Hoe ik gedwongen wort, geheel ontslagen zyn;
 Dat gy my van de wil myns vaders zoudt bevryen,
 En zie nu dat gy kiest de zyd' van myn partye.
 Maar gy zyt heel verdoolt in uw gewaande hoop,
 Ik weet een middel om te breken deze koop,
 En ga zoo heenen...

MASKARILJAS.

O hoe driftig zyn uw zinnen!

Gy laat u daad'lyk van uw gramschap overwinnen,
 En, zonder t'overslaan, of 't reed'lyk is of niet,
 'k Heb ongelyk, en hoor myn werk te laten steken,
 Terwyl gy my zoo hoont, en doen u waarheit spreken.

HIPPOLITE.

Waar meent gy my nu meê te doeken rechtevoort,
 Verrader, lochent gy het geen ik heb gehoord?

MASKARILJAS.

Neen; maar weest dan bericht, dat alle deze kunsten
 Niet anders strekken, als alleen tot uwer gunsten;
 Dat dezen raadt, die niet schynt konstig toebereit,
 D'een gryzert alzoo wel als d'andere verleit;
 Dat myne zorg niet strekt, in 't koopen van Sofye,
 Als om ons daar door van Leander te bevryen,
 En stellen die ter handt myn meester Oratyn,
 Di tienmaal meer daar door noch zal verliefder zyn;
 En dat Anselmus, door zyn schoonzoon afgeslagen,
 Zyn keur, daar door mocht tot Leander overdragen.

HIPPOLITE.

Hoe, al die voorslag, die gy deedt, zou die dan nu
 Geschieden t'mynen dienst?

MASKARILJAS.

Ja, t'uwen dienst, voor u.

Maar wylmen komt met quaat myn goede dienst beloenen,

En dat ik lyden moet uw schelden, en uw hoonen,

En dat men myne trouw met lasteren vergelt,

En my voor guit, en schelm, en voor bedrieger schelt,

Zoo gaan ik wederom herstellen deze streken,

26 ORATYN EN MASKARILJAS,

En nu van stonden aan myn aanslag weder breken.

Zy houdt hem vast.

HIPOLITE.

Leeft met my niet zo wreet in dezen hogen noot.

Vergeef het aan de min, daar deze drijft uit sproot.

MASKARILJAS.

Neen, neen, laat my begaan, het is in myn vermogen
Die slag te schutten, die zoo swaar schynt in uw oog-
gen,

Gy zult u nu niet meer beklagen van myn schult;

Want gy myn Meester (ik beloof't u) hebben zult.

Zy baakt haar beurs uit.

HIPOLITE.

Ai! Maskariljas, laat uw gramschap nederstryken.

Vergeef het my, 'k zal u nooit meer verongelyken.

Ik wil verbeteren het leet u aangedaan;

Maar zoudt gy zo van my quaat konnen heenen gaan?

MASKARILJAS.

Neen, ik zou quaalyk zoo gaan hebben heene fwieren.

Maar uwe haastigheid is leelyk van manieren.

Leert dat'er niet meer griest, een vroom en eerlyk hert,

Dan als het aan zyn eer, met smaet, gelastert wert.

HIPOLITE.

't Is waar, ik heb my wat te grof vertast, in dezen;

Maar laten deze twee dukaten u genezen.

Zy geeft hem twee stukken goudt.

MASKARILJAS.

Ho! dat is niet met al; maar ik bemin dat goet,

En voel alreê vergaan myn overgrammen moet.

*Hy beziet het gelt, en steekt het
in zyn zak.*

Van zyne vrienden moet men, schynt het, wat verdra-
gen.

HIPOLITE.

Zult gy dit alles dan zoo doen na myn behagen?

En meent gy dat het werk, van al uw stout bestaan,

Wel zal ten besten, van myn heete min, vergaan?

MAS-

M A S K A R I L J A S.

Gy hoeft in uwen geest hierom geen zorg te queken;
Want ik heb in myn hoofd daar toe verscheide streken.
En zoo dees list niet wrocht, het geen w'er af vermoên,
Zoo zal een and're weêr, 't geen zy niet deê, dan doen.

Oratyn uit, en wenkt Maskariljas.

H I P O L I T E.

Denk dat dan Hipolit' niet zal ondankbaar secheyen.

M A S K A R I L J A S.

De hoop van winsten zyn het minste die my vleyen.

H I P O L I T E.

Uw Meester wenkt, en wil u spreken, sla toch acht,
Terwyl ik ga, dat gy myn voordeel wel betracht.

N E G E N D E T O O N E E L.

O R A T Y N , M A S K A R I L J A S.

O R A T Y N.

W At duivel doeje daar? gy paait my met veel wonder,
der,

En door uw langzaamheit zoo lag ik nu al onder
Indien myn goede geest my niet hadt voort geport,
Myn heil, en myn gelyk, was t'effens neêrgestort;
Myn hoop was uitgeweest, myn schat, myn goet, verdwenen,

En ik mogt myn verlies, met tranen nu bewenen;
Kort, had ik deze weg niet komen in te slaan,
Zoo was Anselmus met Sofye deurgegaan.
Hy bragtze na zyn huis, maar 'k heb dit wezen schutten,
En Trufaldyn, door vrees, dees handeling doen stutten,
Zoo dat hy haar nu heeft weêrom, en binnen's huis.

M A S K A R I L J A S.

Dat's driemaal, was het tien, zo maakten ik een kruis.
Het was door myn bestier, 't hoeft, berooft van zinnen,
Dat Heer Anselmus nu gekocht hadt dees Slavinne;
Men hadt haar, in myn handt te lev'ren, my belooft.

Daar

28 ORATYN EN MASKARILJAS,

Daar uw verdoemde zorg ons nu zoo van berooft.
Zoo ik my met uw min meer moey, gelyk voor dezen,
Zoo wil ik liever een vervloekten ezel wezen,
Verand'ren in een bok, of weerwolf, of een uil,
En dat de drommel u van top ten teen bevuil.

Maskariljas binnen.

ORATYN.

Ik moet hem weër zien, in een wynkroeg, goet te ma-
ken,
En zyn verwoetheit, op de glazen, uit doen braken.

Einde van het Eerste Bedryf.

T W E E D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

M A S K A R I L J A S , O R A T Y N .

M A S K A R I L J A S .

IK heb my eind'lyk , aan u moeten overgeven ,
 Noch met myn eeden u niet kunnen wederstreven ;
 En uwe zaken , die ik los wou laten gaan ,
 Vat ik , met al die last en zorgen , weder aan .
 Zo haast ben ik verleidt , gevelt door 't glaze wapen .
 Was Maskariljas eens van vrouw natuur geschapen
 Een meisje , denk eens , Heer , wat dat 'er af zou zyn .
 Doch evenwel gaat niet op deze vaste schyn ,
 Weêr met uw domme kop , het geen ik aan zal vangen ,
 Omstooten , en verbrot niet , dwaas , uw ziels verlangen .
 'k Zal u , voor ditmaal , by Anselmus , houd u kloek ,
 Onschuldigen , om zoo te krygen 't geen ik zoek .
 Maar zoo u botheit zich weêrom komt te verloopen ,
 Zoo hebtge in eeuwigheit van my geen hulp te hoopen .

O R A T Y N .

Ik zal voorzichtig zyn , zeg ik , vrees nergens voor .
 Gy zult alleenig zien , . .

M A S K A R I L J A S .

Onthoudt het wel ; maar hoor ,
 'k Heb voor u een bedrog , vol stoutheit , aangegrepen ,
 Uw Vader schynt zyn tyt , in traagheit door te slepen .
 'k Heb hem straks doodt gemaakt met woorden maar
 alleen ,
 En een gerucht gestrooit , dat hy is overleên
 Aan een geraaktheit , die dien vromen , oudt van dagen ,
 In weinig uren tyts , heeft in het graf gedragen .
 Maar om dat deze doodt te beter zou beslaan ,
 Is hy , door myn beleid , na zyne hoof gegaan ,
 Door dien ik iemandt , loos , hadt aan hem afgezonden ,
Die

30 ORATYN EN MASKARILJAS,

Die hem, door myn bericht, zei, dat 'er was gevonden,
Door d'arbeitsliên een schat, in 't graven van de gront,
Daar het gebouw op steunt, waar op dat hy terftont,
Met al zyn huisgezin, (wat heeft het gelt vermogen!)
Behalven gy en ik, na buiten is gevlogen.

Nu maak ik d'oude man vast doot by yder een,
En een schyn-spookfel, 't geen voor hem is overleên.
Zoo dat ik u nu zeg, het geen wy moeten wagen.

Zie dat ge uw rol wel speelt, en wil 'er zorg voor dra-
Zooik een tittel mis, zeg dan tot yders spot, (gen.
Dat Maskariljas is de plompste en grootste zot.

Maskariljas binnen.

ORATYN.

Zyn geeft heeft, het is waar, een vreemde weg ge-
vonden,

Om stilpyn, voor de smart, te geven aan myn wonden
Maar als een schoone ons hart in heete min doet braân,
Wat zoumen dan niet om zyn heil al onderstaan?

Indienmen, door de min, een misdoot kan verschoonen
Zoo mag men door een klein bedrog wel iemand hoo-
nen.

De min doet het my nu toestemmen, door het zoet,
Dat hier deur sinaken zal myn blakend gemoet.
O Min! gy toont u kracht door al des werelts deelen,
Maar laat ons denken om wel onze rol te spelen.

T W E E D E T O O N E E L.

MASKARILJAS, ANSELMUS.

GY hebt, dat u dit nieuws vreemt voorkomt, groot
gelyk.

ANSELMUS.

Zo heen te sterven!

MASKARILJAS.

. Ja dien harder is een lyk;

En

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 31

En nu van alle zorg, endruk, en smart, genezen.

ANSELMUS.

Geen tyd te hebben, om byna eens ziek te wezen!

MASKARILJAS.

Neen, nooit zag ik een mensch zoo haasten na de doot.

ANSELMUS.

En Oratyn?

MASKARILJAS.

Hy kermt, hy klaagt, in deze noot,

Hy trekt zyn zelf by 't hair, en stampvoet onder 't
schreyen,

En wil zyn Heer Papa in 't duistere graf geleyen.

Dus heb ik, om in hem, veel qualen te verhoên,

Zyn Vaders doode lyk terstont begraven doen,

Uit vrees, dat dit gezicht iets in hem mogt verwekken,

Dat hem tot meer ellend' en droefheit zou verstreken.

ANSELMUS.

Dat's evenveel, dit moest zoo haastig niet geschiên.

Ook had ik hem, voor 't laatst, noch eens wel willen zien.

Die ymant haast begraaft brengt dikmaals hem om 't le-
ven.

En veel bequamen weêr, bereets al deur geschreven.

MASKARILJAS.

Ik sta u borg, hy is gesturven, zoo 't behoort.

En, eind'lyk, om weêrom te komen op myn woort;

Zoo wil myn meester zyn heer Vaders lyk, na waarde,

Met pracht en deftigheit bestellen, braaf ter aarde.

En troosten hem, geheel van vreugt en troost ontbloot;

Door d'eere, die hy hem ziet aandoen na zyn dood.

Hy erft heel veel, maar zo als hy in deze dingen,

Een nieuwling is, verfelt door dees veranderingen;

Dat meest zyn goet leit op een ander ('t komt nu quaat)

En 't gene, dat hy vint, al in papier bestaat;

Zoo kont gy hem, hier in, nu groote gunst betoonen,

Hy bid, dat gy van flus, de misflag wilt verschoonen,

En hem nu leenen, tot de plicht van d'overleên...

ANSELMUS.

32 ORATYN EN MASKARILJAS.

ANSELMUS.

Gy heb't my reedt gezeid, ik ga zo na hem heen.

Anselmus binnen.

MASKARILJAS.

Tot noch toe gaat het wel, en alles na myn zinnen,
Wy moeten eindigen, gelyk als wy beginnen.
En voort, met hand en oog, bestieren 't wankle schip,
Op dat het nu niet stoot in 't landen op een klip.

DERDE TOONEEL.

ANSELMUS, MASKARILJAS, ORATYN.

KOM, gaan wy, ik kan niet, als met medelydende
ooren,

Zyn jammerent misbaar en droeve klagten hooren.
Deez' dag te leven, en nu is 't'er meê gedaan!

MASKARILJAS.

Hy is, in korte, wel een groote weg gegaan.

ORATYN.

Ach!

ANSELMUS.

Maar hy was een mensch, voor wien men nooit
van Roomen
Kan aflat, voor de dood, die wrede beul, bekoomen.

ORATYN.

Ach!

ANSELMUS.

Zy en waarschouwt niet, maar slaat den mensch
plots neêr,
En voert staag in de vuist haar schaadlyk moortgeweer.

ORATYN.

Ach!

ANSELMUS.

Dit wreet monsterdier, door alle de gebeden
Der

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 33

Der menschen, laat niet af van haar moordadigheden.
Zy velt het al ter aardt.

ORATYN.

Ach!

MASKARILJAS.

Wat gy preekt of niet,

De wortel zit te diep van Oratyns verdriet.

ANSELMUS.

Wat kan al dit gekerm en bitt're traanen baaten?

Myn waarde Oratyn, wilt uwe droefheit maten.

ORATYN.

Ach?

MASKARILJAS.

't Is vergeefs, de druk heeft hem te zeer ontstelt.

ANSELMUS.

Ik heb dan, op 't bericht van uwen knecht, hier gelt,

Het geen gy noodig hebt, om braaf, na 's lants manieren,

De staarlyke uitvaart, van uw Vaders lyk, te vieren.

ORATYN.

Ach, ach!

MASKARILJAS.

Ziet hoe gy door dit woort vermeert zyn druk,

Hy sterft, wanneer hy denkt aan dit groot ongeluk.

ANSELMUS.

'k Weet, dat gy in het boek van d'overleên zult lezen,

Dat ik een grooter somme aan hem zal schuldig we-

zen;

Maar schoon ik, evenwel, aan hem niet schuldig was,

Zoo is, tot uwen dienst, myn goed'ren en myn kas.

Zie daar, ik ben dan uwe, en zal het u doen blyken.

Hy geeft hem een beurs met geldt.

Oratyn gaat heen.

ORATYN.

Ach!

MASKARILJAS.

Zie de droefheit wil noch niet van 't herte wy-

ken.

34 ORATYN EN MASKARILJAS,

ANSELMUS.

Maar, Maskariljas, wyl den mensch haast raakt in't
graf,

Dat hy van deze somm' my een klein brief ken gaf.

MASKARILJAS.

Ach!

ANSELMUS.

Het kan wonderlyk hier op der aardt verkeeren.

MASKARILJAS.

Ach!

ANSELMUS.

Doet een teeken van 't geen ik op hem begeere.

MASKARILJAS.

Ach! hoe kan hy u nu vernoegen in dees staat?

Geeft hem wat uitstel, dat zyn druk wat overgaat.

En als zyn ongenuchte een weinig is verdweenen,

Zoo zal ik u daar een verzeek'ring van verleenen.

Vaar wel, myn hart dat loopt heel over van de druk,

Ik ga beschreyen, met myn Heer, zyn ongeluk.

Ach!

Maskariljas binnen.

ANSELMUS.

Heel de weerelt is vol ramp, en bitter lyen,
Die yder dag den mensch, op't alderfelst, bestryen,
En nooit is hier beneên...

VIERDE TOONEEL.

PANDOLFUS, ANSELMUS.

ANSELMUS.

O Godn! ik beef, ai my!
Pandolfus komt weêrom, is 't droom, of spookery?
Hoe is zyn aangezicht vermagert door zyn sterven!
Komt my niet nader doch, mag ik 't op u verwerven?
Ik ben te schrikkiq, om een doon t'omarmen, neen!

PAN-

PANDOLFUS.

Waar wil dees dwaasheit, en die zotternyen heen?

ANSELMUS.

Roept my van verre toe, wat u hier mag geleyen;
Of kunt gy, zonder een vaar wel, van my niet scheyen?
Dat's aan my al te veel beleeftheit aangedaan.

'k Had u wel willen van dees groetenis ontfiaan,
Begeert uw ziele door gebeden, zuiveringen?

Ach! ik beloove u, 's daags een zielmis te doen zingen,
By myn verbaasde trouw, terwyl gy niet meer leeft,

Bidde ik den hemel, dat hy u vernoeging geeft.

Verdwyn, ik bid van hier verscheid,

De Hemel wil, als in het leven,

Gezontheit, vreugde, en blydschap geven,

Aan u begrave heerlykheit.

PANDOLFUS, *al lachende.*

In weêrwil van myn hart, lach ik om deze vreugt.

ANSELMUS.

Ach, voor een overleên zyt gy al wel verheugt.

PANDOLFUS.

Is't spel, of zottigheid? waar zal ik het voor houwen?

Die een fris levendt mensch voor doodt komt aan te
schouwen.

ANSELMUS.

Ach! gy zyt doodt, en nu zie ik u door een mist.

PANDOLFUS.

Hoe, ik zou gesturven zyn, en zonder dat ik 't wist?

ANSELMUS.

Toen Maskariljas my u dood quam openbaaren,

Verstyfden al myn bloet, van schrik schier in myn aâren.

PANDOLFUS.

Maar slaapt gy dan? ontwaakt, of deerd u eenig leet?

Kent gy my dan niet meer?

ANSELMUS.

Ja, gy zyt overkleet

Met een wolklichaam, u in all's gelyk voor dezen,

Maar 't geen gefwint weer kan veranderen van wezen.

36 ORATYN EN MASKARILJAS,

'k Vrees dat ik u zal zien verand'ren in een reus,
Afgryfslyk van gelaat, en tanden, mont, en neus;
Ik bid u, wilt u niet verschrikkelyk herfscheppen.
Ik kan, door vrees, fchier niet een lid aan 't lichaam rep-
pen.

PANDOLFUS.

Op een heel and're tyd, zou deze geestigheid,
Waar door uw licht geloof zoo dwaas u heeft verleit,
Anselmus, my tot vreugt, en voor een klucht verftrek-
En ik zou dat vermaak dan vry wat langer rekken; (ken.
Maar nu met deze dood, en een gewaande fchat,
Daar van ik, onderweeg, heb het bedrog gevat,
Gevoel ik in myn hart quaad achterdenkken glyn,
Want Maskariljas is een fielt in fchelmeryen;
Op wien de vrees, noch fchrik, noch naberouw ver-
mag,

En duizent streken heeft, van alderhande flag.

ANSELMUS.

Zoo hebbenze my dan een part gespeelt, bedrogen?
Dees ftreek, dient by my zelfs, wel eerst wat overwo-
Ik ben, ô ja, ik ben bedroogen, 't is gewis. (gen?
De droes haald zulk een nar gelyk Anselmus is.
Ik bid, wilt dit geheim, aan niemant mededeelen,
Men zoud'er van een klucht tot myner fchande, spee-
len,

Pandolfus, help my dat ik weer bekoom myn gelt,
't Geen ik, tot d'uitvaart van u Lyk, hun heb getelt.

PANDOLFUS.

Wat zeg t gy geld? hoe! hoe! dit waren dan de zaken,
Die de verburge knoop van 't gantze werkftuk raken,
Tot uw fchade: ik ga, hoewel het my niet raakt,
Verneemen na dit ftuk, en hoe't is afgemaakt.
En Maskariljas, zoo hem iemand weet te vangen,
Die zal ik, hoe veel 't ook mag kosten, op doen hangen.

Pand. binnen.

ANSELMUS.

Ik, die een fchelm geloof, onnoofle en flechte bloed,
Moet

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 37

Moet daar door dan ontbloot zyn, van myn vleesch, en goed.

Het voegt my zeker wel, met deze gryze haren,
De grootſte zottigheid, zoo lichtlyk, t'evenaaren.
En zonder eens de zaak, met ryphed, t'overſlaan.
Maar ik zie daar . . .

V Y F D E T O O N E E L.

O R A T Y N , A N S E L M U S .

O R A T Y N .

Ik mag, met dit geley, dan gaan,
Na Trufaldyn, die vrekke en wreede Moorſe rover.

A N S E L M U S .

Na dat ik zien kan, gaat uw droefheid al wat over.

O R A T Y N .

Wat zegt gy? nooit zal zy verlaten zulk een hart,
't Geen haar geſtadig zal aanqueken, met meer ſinart.

A N S E L M U S .

Ik koom weêrom om u, die noch niet zyt doorſlepen,
Vry op te biechten, dat ik my wat beb vergrepen,
En ſlechjens, onder die dukaten vry van ſchyn,
Heb eenige vermengt, die valſch, niet goet en zyn;

Ik heb hier andren, om u weêr in plaats te geven,
De valſche munters, heb ik nooit van al myn leven,
Zoo zeer zien grazen, tot, tot het volks bederffenis;
Zoo dat al 't gelt niet vry van nabedenkkens is,
Wat zoumen weldoen, met die al maar op te hangen!

O R A T Y N .

Gy doet my vriendschap, met die wederom t'ontfangen.

Ik vond geen valſche, ſchoon dat het wel kan geſchiên.

A N S E L M U S .

Ik kanze wel, wanneer dat ik haar maar zal zien.

38 ORATYN EN MASKARILJAS,

Zyn zy dit alle?

*Hy geeft hem de beurs met
gelt weer.*

ORATYN.

Ja.

ANSELMUS.

Goet: Zie dit 's wederhaken.

Myn geldt, nu zulje weêr in 's meesters zak geraken.

Gy houdt nu niet met al meer over van het myn.

En doot de menschen, die gezont, welvarent zyn.

Rabaut, hadde ik u tot myn schoonzoon aangenomen,

Hoe braaf zoude ik dan zyn, by u, te pas gekoomen!

Hoe schoon hadde ik aan u myn dochter uitbesteed!

Gaat heen, beklaagt u schand nu vry, met harteleet.

Ansel. binnen.

ORATYN.

Hadt ik het niet gehad, het hadt my niet gespeten.

Uit wien mag hy doch dit bedrog zoo haastig weten?

SE S D E T O O N E E L.

M A S K A R I L J A S , O R A T Y N .

H O E , g y z y t u i t ! e n i k h e b n a u g e z o c h t .

Wat dunkt u, is ons werk nu niet ten eint gebrogt?

Ik geef de beste dit in zessen zoo te maken.

Kom, geef my 't gelt, om aan 't slavinnetje te raken.

Zoo wort het snorken van Leander hem verleert.

ORATYN.

Myn arme jongen, ach! de kans is wel verkeert.

Kunt gy myn lot niet raân, zoovol veranderingen?

M A S K A R I L J A S .

Wat is 't?

ORATYN.

Anselmus, die van alle deze dingen

Verkuntschapt is, heeft my, in schyn van eenig gout,

Dat

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 39

Dat valsch was, te vergoën, my al het toevertrouwd',
Weêrom ontnomen.

MASKARILJAS.

Wat voor praetjes?

ORATYN.

By myn trouwe.

MASKARILJAS.

Is't ernst?

ORATYN.

't Is ernst, en ik gevoel daar van de rouwe.

Gy wort al toornig, want ik zie't aan uw gelaat.

MASKARILJAS.

Ik toornig? neen! dat's mis, de gramschap lelyk staat.

't Scheelt my voortaan niet meer, ik kander niet by
winnen,

Of uw Sofye is vry, of datze is een slavinne?

Of haar Leander koopt, of Trufaldyn behout;

't Is my gelyk, en 't nieuwe is my zoo goedt als 't out.

ORATYN.

Wilt u aan my zoo vreemt, afkeerig, niet betoonen,

En laat de strafheit niet zoo zeer uw hart bewoonen.

Behalven deze ramp, moet gy het met my staan,

Dat ik een wonder in die schyndoot, heb gedaan.

Want ik, door ware schyn van droefheit, heb bedrogen,

Zelfs d'allerwyfte, en diep deurzienigste van oogen.

MASKARILJAS.

Gy hebt wel reden, dat gy dus u zelve roemt.

ORATYN.

Wel ik ben schuldig, en 't wort van my niet verbloemt.

Maar zoo myn welvaart u ooit heeft gegaan ter harten,

Herstel dit ongeluk, en helpt my in myn smarten.

MASKARILJAS.

Ik kus u handen, 'k heb geen tyt, want ik moet gaan.

ORATYN.

Zoon Maskariljas.

MASKARILJAS.

Niet.

40 ORATYN EN MASKARILJAS,

ORATYN.

Vang dit voor my noch aan.

MASKARILJAS.

Neen, ik zal niet meer doen.

ORATYN.

Kan ik dit niet verwerven,

Zoo zal ik my gaan doon.

MASKARILJAS.

't Is goet, gy moogt wel sterven.

ORATYN.

Blyft gy dan even hart.

MASKARILJAS.

Ja.

ORATYN.

Zie, dit staal bereit....

MASKARILJAS.

Wel.

ORATYN.

Stoot ik hier dan door?

MASKARILJAS.

Doet zo gy hebt gezeit.

ORATYN.

Zult gy dan, zonder finart, myn leven zien verdwynen?

MASKARILJAS.

Ja.

ORATYN.

Maskaril, vaar wel.

MASKARILJAS.

Vaar wel, Heer Oratyne.

ORATYN.

Hoe?

MASKARILJAS.

Steekt u haastig doot, waar toe zoo lang gekout?

ORATYN.

Gy wenscht dat, om dat gy myn kleeren hebben zout,
Dat ik zo zot zou zyn, en zelf myn zelf vermoor-
den,

M A S -

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 41

MASKARILJAS.

Wist ik het niet, dat het maar spel zou zyn, en woorden!
En schoon die geesten, het hoog zweeren, by de Goôn,
Zyn zy zoo vaardig nu niet meer, om hun te doën.

ZEVENDE TOONEEL.

LEANDER, TRUFALDYN, ORATYN,
MASKARILJAS.

ORATYN.
W At zien ik, Trufaldyn, en myn party daar t'zamen?

Ik beef, zy zullen nu Sofyaas koop beramen.

Leander en Trufaldyn gaan aan't een einde van't Toneel t'zamen pratende.

MASKARILJAS.

En twyffelt niet dat hy 't niet doen zal't geen hy kan.

Heeft hy maar gelt, zoo is hy by zyn rechte man.

Voor my, ik ben verheugt, nu zult gy loon ontfangen

Van uwe dommigheid, en onbepaalt verlangen.

ORATYN.

Wat zal ik doen, zeg op? ik bid u, wilt me raân.

MASKARILJAS.

Ik weet niet.

ORATYN.

Wel, ik vang met hem dan woorden aan.

MASKARILJAS.

Wat zal dat wezen?

ORATYN.

'k Moet dees handel tegenstreven,

Wat zoude ik anders doen?

MASKARILJAS.

Ga heen, 't is u vergeven.

Oratyn binnen.

'k Werp noch een straaltje van medogen op u neêr.

'k Zal op hem letten, maar met zachter moortgeweer.

42 ORATYN EN MASKARILJAS,

En daadlyk weten wat zy met hun beide maken.

TRUFALDYN.

Wanneer men flus dan komt, zoo zyn 't gedane zaken.
Trufaldyn binnen.

MASKARILJAS.

'k Moet hem wysmaaken dat ik van zyn aanslag ben
En vrient, op dat ik die, te beter, breken ken.

LEANDER.

Myn luk is, eindelyk, nu buiten alle zorgen,
En ik, bevryt van vrees, heb voor haar goede borgen.
Al wat dat myn party, van nu af, mag bestaan,
Kan my niet schaden, en zal zyn vergeefs gedaan.

MASKARILJAS.

Oey! oey, help! help, moort, moort! oey! help
men wil my doode.

Oey! oey! verraât, ô beul! ô menschebeul! ô snoode!

LEANDER.

Wat's dit? wat doet men u, daar dit geschreeuw uit
spruit?

MASKARILJAS.

Twee hondert slaagen, met een stok, kreeg daar myn
huit.

LEANDER.

Van wie?

MASKARILJAS.

Van Oratyn.

LEANDER.

Waarom?

MASKARILJAS.

Om kleinigheden

Jaagt hy my weg, en slaat, en roskamt zoo myn leden.

LEANDER.

O! by heeft ongelyk.

MASKARILJAS.

Ik sweer, in dit geval,

Is't maar in myne magt, dat ik my wreken zal.

'k Zal u doen zien, ô ichelm, dat u de beul moet plagen,
Dat

OF DEN ONT YDIGEN LOSKOP. 43

Dat het om niet niet is dat gy my hebt geflagen.
 Laat ik een dienaar zyn, ik ben een man van eer,
 En nu ik vier jaar, als een trouwe knecht zyn Heer,
 U heb gedient, zoudt gy met flagen my betalen,
 En zulk een lafter op myn fchouders neer doen dalen?
 Ik zeg u noch eenmaal, 'k zal my wel wreken, ftom;
 Gy mint een flaaſſe maagt, en wout my koopen om
 Dat ik u haar ter handt zou ftellen; dit zal falen,
 'k Wil and'ren helpen, of de duivel moet my halen.

LEANDER.

Hoor, Maskariljas, laat die driften overgaan,
 Gy hebt my al voor lang altyt wel aangeltaan;
 Ik wenschte dat ik zoo een jonge, vol van trouwe,
 En vierigheid, en geest, in myne dienst mogt houwen;
 Wilt gy my dienen, en behaagt u de party,
 En zietg'er voordeel aan, zoo blyft dan voort by my.

MASKARILJAS.

Ja Heer, te liever, omdat ik my nu kan wreken
 Met u te dienen, daar ik zelf u om zou smeken,
 En dat, door dien, in 't geen ik voor u innespan,
 Ik vind, waar door ik die ondankbre straffen kan.
 Sofye, met een woort, die godd'lyke uitgelezen...

LEANDER.

Myn min heeft aan my zelf al deze dienst bewezen.
 Die Schoone, daar myn hart en ziel zoo lang na zocht,
 Heb ik, veel minder dan de waarde, flus gekocht.

MASKARILJAS.

Hoe! hoort Sofye u toe?

LEANDER.

Gy zaagt die Uitgelezen
 Terftont, mogt ik alleen myn zelve meester wezen.
 Maar neen, myn vader is 't, zyn wil ftrekt nu alleen,
 Dat ik, met Hipolite, in d'echte ftaat zal treên.
 En om dat hem dit werk niet komen zou ter ooren,
 Waar door hy zich op my, op 't hoogfte, zou verftooren,
 Heb ik, met Trufaldyn, op dat het niemant raam,
 Gehandelt en gekocht, haar, op een anders naam.

Myn

44 ORATYEN EN MASKARILJAS,

Myn ring is 't teken, hier op zyn wy 't eens gebleven,
Dat hy, die ziende, voort Sofy zal overgeven.

Nu moet ik eerst eens, by myn zelleve, overflaan,
Waar ik die schoone maagt, zoo lang zal in doen gaan.
Waar ik, op 't spoedigst, een bequame plaats zal vinden,
Daar ik, in 't heimelyk, mag houden myn beminde.

MASKARILJAS.

Een weinig buiten de statspoort heb ik een vriend,
Wiens huis bequaam zou zyn, zyt gy 'er meê gedient,
In alle zekerheit, moogt gy haar daar bestellen,
En niemant zal haar rust, of d'uw', daar komen quellen.

LEANDER.

Gy geeft myn ziel, hier door, het aldergrootst vermaak.
Zie daar, gaat haalt voor my, die heldre schoonheids
baak. *Hy geeft hem de ring.*

Zoo haast gy Trufaldyn zult myne ring vertoogen,
Zal hyze leveren terstont in u vermoogen.
Gy zult haar in dat huis dan leiden, wil maar gaan.
Doch. . . houdt u stil, want daar komt Hipolit' zoo aan.

ACHTSTE TOONEEL.

HIPOLITE, MASKARILJAS, LEANDER.

LEANDER. **HIPOLITE.**
Leander, ik moet u een nieuwe knoop ontbinden,
Maar zult gy d'uitslag hart, of aangenaam bevinden?

LEANDER.

Om wel t'antwoorden en t'oordelen, met verstant,
Moest ik het weten.

HIPOLITE.

Wel, komt geef my dan de hant,
Ik zal 't u, wyl wy na den tempel gaan, vertellen.

LEANDER *tegens Mask.*

Gaat heen, en wilt dit zoo tot mynen dienst bestellen.

MASKARILJAS.

Ja, 'k zal u dienen, met een schotel toegemaakt,

Na

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 45

Na myn wys. hoe ben ik weêr tot dit luk geraakt!
Want ongemeene vreugt zal Oratyn ontmoeten,
Als hy zyn engelín nu flus door my zal groeten;
Zyn troost ontfangen, van een heel verkeerde kant,
En krygen zyn geluk, uit 's medevryers hant.
Na deze daat, wil ik dan, dat men my zal malen,
Gelyk een helt, om 't hooft, met lauw'ren, ryk van
stralen,
En datmen onder 't beelt, met goude letteren, sny:
Dit 's Maskariljas, Vorst van alle fieltery.

NEG ENDE TOONEEL.

MASKARILJAS, TRUFALDYN.

MASKARILJAS. *Hy gaat voor 't huis van Trufaldyn, die uit het venster ziet, en roept.*
Holla, hey.

TRUFALDYN.

Wat 's u wil?

Ik hoef 't niet uit te leggen,
Kent gy dees ring, die zal u dan wel d'oorzaak zeggen.

TRUFALDYN.

Ik ken dees ring heel wel, blyft daar een weinig staan.
Terwyle dat ik om 't slavinnetje zal gaan.

TI ENDE TOONEEL.

BOODE, TRUFALDYN, MASKARILJAS.

BOODE.

MYN Heer, zout gy my niet een man te wyzen
weten...

TRUFALDYN.

Wie?

BOODE.

Die, na myn onthout, wort Trufaldyn geheten?

TRU-

TRUFALDYN.

Hier ziet gy de zelfde man, wat's uw begeere, quant?

BOODE.

Alleen maar deeze brief te lev'ren in zyn handt.

Trufal. leeft.

B R I E F.

*De Hemel, die tot noch, droeg zorge voor myn dagen,
Heeft my verkuntſchap, door een aangename faam,
Dat myne Dochter, voor vier jaar, my ſchelms ont dragen,
Woont voor ſlavin by u, en in Sofiaas naam.*

*Indien gy ooit het hart eens vaders hebt geweten,
En de gevoeligheit gevoelt hebt tot zyn bloet,
Zoo wilt doch alle zorg, niet tot myn kint vergeten,
Gelyk of 't uwe waar, en van u opgevoet.*

*Ik ga, om haar weêrom te halen, zoo vertrekken,
En zal u voor u zorg, zoo wel beloonen, dat
U myn geroofde kindt, veel meerder zal verſtrekken,
Dan of gy door 't geluk een ſchat gevonden hadt.*

DON PEDRO DE GUSMAN,

*Marquis van Montalkane.**uit Madrid.*

TRUFALDYN.

Hoewel ik niet veel acht die landaart, hun beloften,
Zoo is my evenwel, van die my haar verkoften,
Gezeit, dat men in't kort haar weder halen zou,
En dat ik van dees koop nooit hebben zou berouw,
En ondertuffchen gaat myn ongedult verachten,
De groote hoop, die ik nu hadt van haar te wachten.
Hadt gy noch wat vertoeft, uw reis die was om niet,
Want ik had haar aan hem gegeven, dieg' hier ziet.
Ik zal voor alles nu wel zorgen, wilt niet vreezen.
Gy zelfs hebt aangehoort het geen ik heb gelezen,

Te-

Tegens Maskariljas.

Gy kunt nu heenen gaan, en zeggen uwen man,
Dat ik, voor dezemaal, myn woordt nien houden kan.
Dat hy, als 't hem gebeurt, zyn gelt kan weder halen.

Boo binnens.

MASKARILJAS.

Maar 't ongelyk dat gy...

TRUFALDYN.

Gaat heen, niet lang te malen.

Trufaldyn binnens.

MASKARILJAS.

O moeyelyke brief, wat brouwt gy ons al leet!
't Geval was met de wensch van myne hoop gereet.
Hy is, tot onze ramp, van Spanje, ons komen quellen;
Dat hem de donder en de blixem weêr verzellen!
Nooit zagmen, zeker, zulk een heerelyk begin,
In zoo een korten tyt, weêr droevig storten in.

ELFDE TOONEEL.

MASKARILJAS, ORATYN *al lachende.*

W MASKARILJAS.
At vreugt, wat zotheid mag u in de herffens leggen?

ORATYN.

Laat ik eerst lachen myn bekomst, eer dat ik 't zegge.

MASKARILJAS.

Kom lachen wy dan uit, wy hebben groote reên.

ORATYN.

Gy zult van my nu niet meer klagen, zoo ik meen,
'k Zal dit verwytt, vooraan, niet meerder van u lyen,
Dat ik altyt bederf al u bedriegerien.
'k Heb nu een sreek gespeelt, daar vry wat was aan vast;
't Is waar, 'k heb somtyts my, te haastig, wel vertast,
Maar echter, als ik wil, heb ik de zingedachten,
Zoo geestig als men die van iemandt zou verwachten.

Gy

48 ORATYN EN MASKARILJAS,

Gy zult bekennen, zelfs, dat 't geen ik heb gedaan,
Met d'allergaauwſte ſtreek, wel mag ten rye gaan.

M A S K A R I L J A S.

Laat ons die daden eens van die gedachten weten.

O R A T Y N.

Flus, toen myn geeft, door ſchrik en vreeze was bezeten,
Dat ik myn meêparty met Trufaldyn zag gaan,
Dacht ik op iets, waar door ik 't onheil mogt weerſtaan;
Terwyl ik overley, om deze zielsverdrieten
Te ſtutten, quam een liſt my in de herffens ſchieten,
Voor welke al d'uwe, die gy acht, zoo hoog, en groot,
't Zeil moeten ſtryken, en inhalen haren ſchoot.

M A S K A R I L J A S.

Maar wat is 't?

O R A T Y N.

Met verlof, wilt my wat tyt vergonnen.
Ik heb dan, in der yl, een rare brief verzonnen,
Van een groot Heer, zoo 't ſcheen, geſchikt aan Trufal-
dyn,
Die hem verkuntſchapt, dat hy na veel zorg en pyn,
Gehoort heeft, dat zyn kindt, voor vier jaar, hem ont-
ſtolen,
Woont voor ſlavin by hem, en houd haar naam verho-
len,
Dat hy, in 't kort, haar weer zal halen; dat zyn bloedt,
By hem terwijl mag zyn, met alle zorg, gevoedt,
Dat hy van Spanje komt, om Trufaldyn te toonen,
Hoe hoog hy deze gunſt, met giften, zal beloonen,
Dat hem nooit d'oorzaak van zyn luk berouwen zal.

M A S K A R I L J A S.

Heel goet.

O R A T Y N.

Zoo luifter, hoe 't al ging in dit geval.
De brief, daar ik van ſpreek, die is hem dan gegeven;
Maar weet gy wel wanneer, en op wat tyt? zoo eeven,
Zoo als met haar ('k heb dit uit 's brengers mont ver-
ſtaan)

Een

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 49

Een hallef zotte mensch zou hebben heen gegaan.

MASKARILJAS.

Gy deedt dit, zonder aan den duivel u te geven.

ORATYN.

Ja, hadt gy my wel zoo veel loosheit toegeschreven?

Prys nu, ten minsten, myn doorflepe listigheid,
Waar door ik myn party, zoo schandig heb verleit.

MASKARILJAS.

Omsu, na uw verdienste, en waardigheit te loven,
Dat gaat myn magt en myn welsprekenthheit te boven?
Ja, om te roemen, al dees wond'ren, hoog geacht,
Dat heerlyk oorlogstuk, in ons gezicht, volbracht;
Dat wondre wonder, door uw groot verstand bedre-

ven,

Dat niemants geeft en wykt van alle die daar leven;
Is myne tong te zwak, en wenschte daar toe, een
Van d'alderwyfste mensch, der werelt, wat te leen;
Om u in vaerzen, of in onrym uit te leggen,
Dat gy altyt zult zyn, wat datmen ook mag zeggen,
Die zelf, daar gy, tot noch toe, voor zyt deur gegaan;
Dat is een geest, die heel verkeert is opgestaan;
Een zieke reden, een verrotte peer van binnen,
Een averechts verstant, een oordeel zonder zinnen,
Een dommekracht, een beest, een yd'le harffenpan,
En hondert malen meer, als ik wel zeggen kan.
Hier hebtge, in't kort, uw lof, en tytels konnen hoor-

ren.

ORATYN.

Zegt my, wat reën dat u zoo tegens my verstooren?
Heb ik dan iets gedaan, spreek, dat ik het versta?

MASKARILJAS.

Neen, gy hebt niet gedaan, maar vollegt my niet na.

ORATYN.

'k Zal, voor dat ik het weet, niet eerder van u scheyen.

MASKARILJAS.

Wel aan dan, zoo moogt gy uw voeten wel bereyden,
Want

50 ORATYN EN MASKARILJAS,

Want ik zal haar wel werk bestellen; dat's u voor.

Hy loopt al zyn best weg.

ORATYN.

Ach, hy is my ontsnapt, en geeft my geen gehoor.

En wat zoude ik uit al dees reden kunnen weten?

Daar ik my nergens in heb tegens hem vergeten.

Einde van het Tweede Bedryf.

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

MASKARILJAS, LEANDER.

MYn Heer, 'k heb tyt verquift, uw man herhaalt zyn woort.

MASKARILJAS.

LEANDER.

Ik heb de heele zaak zelfs uit zyn mont gehoord,
En noch veel meer: ik weet den helen handel nader;
Van die Egyptse roof, van zulk een grooten Vader,
Die vast van Spanje wort verwacht in deze lucht,
Is alles klaar bedrog, en een verzierde klucht,
Waar door dat Oratyn, die 't niet heeft moogen lyen,
Heeft willen stutten het verkoopen van Sofye.

MASKARILJAS.

Ay, zie eens wat bedrog!

LEANDER.

En echter Trufaldyn,
Heeft, van dit zot verhaal, zoo diep gedrukt de schyn,
En vlamt zoo op die schat, dat hy gants niet wil lyen,
Dat iemand hem bericht van dees bedriegeryen.

MASKARILJAS.

Hier om zal hy voortaan, haar zoo wel gade slaan,
Dat ik geens kans meer zie, om iets meer t'onderstaan.

LEANDER.

Ach! schein zy d'eerste maal bekoorlyk in myn oogen,
Ik vind haar, tot myn ramp, nu godd'lyk van vermogen:
En sta in twist, om haar genot, met vaders bloet,
Of ik tot d'uiteerste, noothulp, niet loopen moet;
Haar nootlot breken, door een gift' van hart en handen,
En in een huwelyk, verwislen haare banden.

MASKARILJAS.

Zoudt gy haar trouwen, Heer?

52 ORATYEN EN MASKARILJAS,

LEANDER.

Dat weet ik, eindlyk, niet;
Doch zoo men duisterheit, in haar geboorte ziet,
Zoo is haar lieflykheit, en deugt, zoo groot van magten,
Dat zy het harste hart, hoe wreet, daar door verkrachten.

MASKARILJAS.

Haar deugden zegt gy?

LEANDER.

Hoe! grimlachtg'er om? 't is teer.
Vaar voort verklaar u, met 'er haast, op 't woort van eer.

MASKARILJAS.

Myn Heer, uw aanzicht schynt een and're verf te kry-
gen,

Ik zal veel beter doen, met hier van stil te zwygen.

LEANDER.

Neen, neen, spreek.

MASKARILJAS.

Wel ik zal, dan na myn schult, en plicht,
Devliezen lichten, van uw duister, blind, gezicht.
Dees dochter is...

LEANDER.

Vervolg.

MASKARILJAS.

Niet minder, als een wreede;
Want, in 't byzonder, volgt zy licht een minnaars beede.
Haar hart, gelooft my, is niet steenig, als een rots,
En die zyn tyt wel treft, vint nimmermeer haar trots.
Zy wil voorzigtig zyn, en heeft veel zoete streken;
Ik kan, met zekerheit, myn Heer, van alles spreken.
Gy weet, dat een, die zulk een kunst, als ik betracht,
Hem grondelyk verstaat, op deze vogeljacht.

LEANDER.

Sofye...

MASKARILJAS.

Ja haar eer, zyn maar gemaakte mouwen,
Een schaduw schynt de plaats van hare deugt te houwen;
En die terstont, gelyk een damp, verdwynt tot niet,

Op

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 53

Op zonneſtraalen, die een beurs met gout uitschiet.

LEANDER.

Mag ik 't gelooven, eer ik 't alles overwege?

MASKARILJAS.

De wil is vry, myn Heer, wat 's my 'er aan gelegen?

Neen, neen, geloof my niet, volg uwe minnebrandt,

Neemt dees doorslepe feeks, en geef haar uwe handt.

De heele ſtadt zal dit voor een getrouwheid houwen,

En gy zult, in haar, de gemene welvaart trouwen.

LEANDER.

Wat vreemder voorval, ach!

MASKARILJAS *in ſilte.*

„Hy heeft de haak gevat,

„Zy moet nog dieper in, behouden wy dat pat.

„Wy trekken ons, hier door, een dooren uit de voeten.

LEANDER.

(ten-

Door deze reën, dunkt my de wreede doodt t'ontmoe-

MASKARILJAS.

Hoe zout gy kunnen...

LEANDER.

Gaat voort na de boode, ik acht,

Dat daar icts wezen zal, voor my, 't geen ik verwacht.

Maskariljas binnen.

Wie zou niet zyn verleit, door zulk een ſtadig wezen?

Zoo't waar is, 't geen hy zeit, wie zou daar zulks in lezen?

T W E E D E T O O N E E L.

O R A T Y N, L E A N D E R.

O R A T Y N.

W At 's d'oorzaak, dat gy nu, zoo dof, gaat druilen

LEANDER.

(heen?

Ik?

O R A T Y N.

Ja, gy zelfs.

LEANDER.

Nochtans heb ik daar toe geen reën.

D 3

O R A -

54 ORATYN EN MASKARILJAS,

ORATYN.

Sofy' verwekt in u, al dees veranderingen.

LEANDER.

Neen, myn gemoet vervolgt, nooit slecht, verachte, dingen.

ORATYN.

(schiet.

Nochtans ziet gy van haar, veel wond'ren, in 't ver-
Maar dat's de rechte taal, wanneer zy zyn tot niet.

LEANDER.

Was ik zoo dwaas, om haar te streelen, te beminnen,
Ik zou eens lachen, met al 't geen gy mogt verzinnen,

ORATYN.

Hoe wat verzinnen?

LEANDER.

O, 'tis alles ons bekend.

ORATYN.

Wat?

LEANDER.

Al uw handel, van 't begin af, tot het ent.

ORATYN.

Dat is Hebreeus voor my, ik kan het niet begrypen.

LEANDER.

Veins, zoo gy wilt, maar gy verstaat heel wel dit pypen,
Laat u die vrees niet, om een goet, ter herte gaan,
Dat my wel spyten zou om, met u, na te staan.
Ik min de schoonheid in een kuifche, boven maaten,
Maar wil nooit branden na een geile, reets verlaten.

ORATYN.

Zoet, zoet, Leander houw.

LEANDER.

O Goôn, wat zyt gy goet!

Gaat heen, en dient 'er vry, met geen jalours gemoet,
Gy moogt u zelve dan, een man van voorspoet noemen,
't Is waar, haar schoonheit is, meer als gemeen, te roe-
men,

Maar t'ov'rige is weêrom, in tegendeel, gemeen.

ORA-

ORATYN.

Leander, staken wy dees schandelyke reën.
 Stelt vry om haar te werk, uw uiterste vermoogen,
 Maar boven al, zwyg stil, van dees verziërde loogen.
 Weet dat ik niet, als met laf hartigheid, de faam
 Kan hooren schenden, van haar onbevleete naam.
 En dat het my altyt veel minder zou verstooren,
 Dat gy haar mint, als uw valsch lasteren te hooren.

LEANDER.

't Komt my van goeder handt, 't geen u zoo wonder luit.

ORATYN.

Die u dit heeft gezeit, is een geslagen guit.
 Men kan die maagt haar deugd, met waarheit, niet
 bevleeken.

Ik kan haar al te wel.

LEANDER.

't Is goet, hy zal verstrekken,
 'k Meen Maskariljas, tot een scheitsman, van dees twist;
 Want hy verdoemtze.

ORATYN.

Ja?

LEANDER.

Hy zelf.

ORATYN.

Myn Heer, gy mist.

Zou hy moetwillig, d'eer van deze maagt verdooven,
 Bezoedelen haar glans, dat kan ik niet gelooven,
 'k Wedt hy zyn woort weêrroept.

LEANDER.

En ik wedt neen.

ORATYN.

Die guit,

Wiert, met een ende houts, dan van my doot gebruit.
 Indien hy dorst, voor zulk een valsche loogen, stryën.

LEANDER.

En ik zal d'ooren van zyn kop, terstont affnyën,
 Indien hy loochent, 't geen ik hoorde uit zyne mont.

DERDE TOONEEL.

ORATYN, MASKARILJAS, LEANDER.

DAT 's puik daar komt hy aan. Komt hier, verdoemden hont.

ORATYN.

MASKARILJAS.

Wel, wat is 't?

ORATYN.

Adderstong, gespitt op fielteryen,
Durft gy, uw zwarte gal, uitbraken op Sofye?
En vuil, bezoedelen haar edele eerenkrans,
Die, in een laagten staat, straalt met zoo heldren glans?

MASKARILJAS, *stil tegens Oratyn.*

Zoet, ik heb dit verziert, om reden, zwygt tog stille.

ORATYN.

Neen, neen, geen oogewenk, of zotte, en malle gritlen.

Ik ben voor yder doof, en blind, wie het ook zy;
Myn eigen broeder, zou my deze schendery
Betalen: en die ik bemin, haar eer te schenden,
Dat 's my een scharpe pyl, diep in het harte zenden.
Dees tekens zyn vergeefs, zeg op, wat zyn uw reën?

MASKARILJAS.

Laat ons niet twiften, of ik ga zo daadlyk heen.

ORATYN, *by vat Maskariljas by de krop,
en schut hem heen en weer.*

Gy zult niet heen gaan.

MASKARILJAS.

Oey!

ORATYN.

Bekent het dan, wilt spreken.

MASKARILJAS, *zoetjes.*

Laat my gaan, zeg ik u, het zyn maar looze streken.

O R A -

ORATYN.

Ras, wat hebt gy gezeit, kom effen ons verschil.

MASKARILJAS.

„Ik zeide wat ik zeide, ik bidt u, houd u stil.

ORATYN.

Kom, ik zal u wel, op een andre wys, doen spreken.

Hy wil Maskariljas met zyne degen slaan.

LEANDER.

Stil, haat uw gramschap, niet te heftig 't hoeft op steken.

MASKARILJAS.

Wie zag ter werelt, ooit zoo grooten onbescheit?

ORATYN.

Laat my vernoegeen, myn gehoonde dapperheit;

LEANDER.

Zult gy hem dreigen, daar ik zelfs by ben, met slagen?

ORATYN.

Dat ik myn volk straf, zoude ik u dat moeten vragen?

Wat raakt u toch myn knecht?

LEANDER.

Maar het is nu de myne.

ORATYN.

Dietrek is goet; zoo heeft hy meesters by dozynen.

Maar zonder twyffel...

MASKARILJAS, *zoetjes.*

Stil...

ORATYN.

Wat wilt gy zeggen, zot?

MASKARILJAS, *zoetjes.*

„O! door dien schender wordt al weér myn list verbrot;

„Hy kan 't niet vatten wat voor teekens ik hem geve.

ORATYN.

Zeg my, Leander, waar is uw verstant gebleven?

Hy is myn knecht niet, hé?

LEANDER.

Om lasterlyke daán

Hebt gy hem uit uw dienst niet toornig weg doen gaan?

58 ORATYN EN MASKARILJAS,

ORATYN.

Ik weet niet wat dat is.

LEANDER.

En om uw moedt te koelen,
Hebt gy zyn rug 't gewigt niet van de stok doen voelen?

ORATYN.

Gants niet, ik ley nooit stok hem tuffchen hals en nek.
Neen, neen, gy scheert met my, of hy met u, de gek.

MASKARILJAS, *zoetsjes.*

O beul, hoe wil u dit noch voor de fcheenen fpringen!

LEANDER.

Stokflagen, dat zyn dan maar ingebeelde dingen?

*Maskariljas wyft weder door teekenen
dat Oratyn zwygen zou.*

MASKARILJAS.

Hy weet niet wat hy zegt; want zyn verftant...

LEANDER.

Neen, neen,

Al deze teekenen die hebben hare reën.

tegen Maskariljas.

Ik acht, dees brave trek is door uw geelt geweven,
En om haar aardigheid, zoo is ze aan u vergeven:
Het is genoeg voor my, dat hy my zelf doet zien,
't Bedrog, dat my door u arglistig zou gefchiën;
En, hebbende gefteunt op uw geveinsde trouwe, (wen;
Noch, tot zoo weinig fchâ, my dit voor quyt gefchou-
Dit hoort te heeten, voor den Lezer, een berecht.
Vaar wel, Heer Oratyn, vaar wel, beleefde knecht.

binnen.

MASKARILJAS.

Hou moedt, myn knaap, Fortuin vereert ons weêr haar
gaven,

Rukt Vlamborg uit de fcheê, en laat Rosbayaart draven.
Maakt hem Olibrius, d'onnoofle'er moordenaar.

ORATYN.

Hy heeft gezeit, dat gy heel fchandelyk van haar

Ge-

Gesproken hebt...

MASKARILJAS.

Kont gy myn loosheit niet verdragen,
Hem laten in die waan, terwyl we ons wit bejagen,
En waar door zyne min byna was uitgedooft?
Neen, hy is niet geveinst, en heeft een schrander hoofd;
Ik ga by zyn party my, loos, in dienst verpanden,
En, door dees list, zyn lief hem lev'ren in zyn handen,
Hy maakt door eene brief, die valsch is, die tot niet;
Terwyle dat ik terg Leanders ziels verdriet, (ten;
Zoo komt myn wyshoofd, in zyn dooling, hem verlich-
Of ik, door tekens, hem wys, dat ik dit verdichte,
En dat het maar alleen, tot onzen voordeel strekt,
Noch gaat hy voort, tot dat hy 't alles heeft ontdekt.
O gy, die wond'ren door uw harffens hebt bedreven!
Die niemants groote geeft, op aardt, hoeft toe te geven,
Dit 's nu een schoon stuk werks! wel waardig, datmen
het,

Voor een beroemt juweel, in 's Koninks kunstzaal zet.

ORATYN.

*k Verwonder my niet, dat ik uwe laage breke,
Wyl gy voor my verbergt, en niet en zegt uw streken;
*k Zou dit noch hondertmaal, zoo meer doen.

MASKARILJAS.

't Erger is 't.

ORATYN.

En dit is d'oorzaak, dat gy hebt zoo vaak gemist.
Wilt my, ten minsten, iets van uwen toeleg zeggen,
(Doch zonder dat gy my hoeft d'uitslag, uit te leggen)
Dan zal ik, zoo niet meer, my zelve misgaan.

MASKARILJAS.

Gy zult u heerlyk, op de schermkunst, dan verstaan.
En gy kunt wonderlyk, door wonderlyke streken,
En uwe ontydigheit, de maate, en ordre breken.

ORATYN.

Terwyl de zaak zoo leit, is alles nu om niet.
Myn medevryer kan my nu geen meer verdriet

Ver-

60 ORATYN EN MASKARILJAS,

Verwekken, als gy maar voor my, uw fchand're streken ..

M A S K A R I L J A S.

Een speltje by dees reën; laat ons wat anders spreken,
Neen, ik en stel my niet zoo lichtelyk te vreën,
Ik ben te zeer verstoort, gy moet my nu eerit een
Getrouwe dienst doen, en dan zal ik overwegen, (gen.
Of ik myn ampt weêr, in 't vervolg uws mins, moet ple-

O R A T Y N.

Is 't anders niet, 'k zal u nooit aanzien met de nek;
Hebt gy myn zwaart, myn bloet, of deze handt gebrek?

M A S K A R I L J A S.

Wat wonderlyke waan is in zyn brein gestegen!
Gy zyt van aart, als al die vrienden van den degen,
Die elk veel rapper vint, in 't trekken van 't geweer,
Als van 'er beurs, om iets te geven, zelfs ter eer.

O R A T Y N.

Wat 's dat ik dan, voor u, kan doen?

M A S K A R I L J A S.

De gramfchap stille,
Van uw Heer vader, die 'k verstoort heb, u te wille.

O R A T Y N.

Wy hebben peis gemaakt.

M A S K A R I L J A S.

Ja, maar de myne niet.

'k Heb hem flus doot gemaakt, 't welk hy by veel noch
hiet.

Dat voorspook valt hem hart, en zulke veinzeryen,
En konnen gryzerts, van zyn ouderdom, niet lyen;
Waar door zy op den staat, die haar vast nakende is,
Dan acht slaan, en voorzien haar droevig eindt gewis,
De goede oude man, mint boven al het leven,
Hy wil niet datmen hem hier speeltjes van zal geven;
Het vreesf het voorbeduit, en tegen my gestoort,
Doet hy my zoeken, door 't gerecht, heb ik gehoort.
Ik zorg, indien 't Stadthuis my tot verblyf zal strekken,
Dat het van d'eerste uur af, my zoo na haar zal trekken,
Dat

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 61

Dat ik daar na , niet licht , weêr uit raak , raak ik vast.
Men leit van langen tyt , my vry al wat te last ;
Want d'onbevleete deugt , in dees vervloekte tyden ,
Wort altyt streng vervolgt , en heeft wel veel te lyden.
Gaat heen , beweegt hem dan.

ORATYN.

Gewis , het zal geschiên.

Maar gy belooft ook...

MASKARILJAS.

Ik zeg immers , men zal zien.

Oratyn binnen.

Laat ons , na zoo veel moeite , onze adem weêr wat
halen ,

En , voor een tydt , niet meer vertoonen onze stalen ,

Of , als een spook sel , gaan rinkinkken nacht en dag.

Leander , tegen ons , nu niet met al vermag.

En , door dees listigheid , zoo blyft Sofye woonen.

VIERDE TOONEEL.

BOMBORIO, MASKARILJAS.

BOMBORIO.

'k Heb u al lang gezocht , om myne gunst te tonen ,
En u t'ontvrouwen een geheim van groot belang.

MASKARILJAS.

Wat is 't?

BOMBORIO.

Kan iemand ons hier hooren ? 'k ben wat bang.

MASKARILJAS.

Neen.

BOMBORIO.

Wy zyn vrienden , en ik mag u wonder lyen ,
Ik weet uw voorneeme , en uw meesters vryeryen.

Pas op , nu is het tyt , Leander maak party ,

Om fluste schaken , 't is my aangedient , Sofy ;

Dat hy zyn wachten heeft gestelt , aan alle zyen ,

62 ORATYN EN MASKARILJAS,

Om zoo tot Trufaldyn, verkleet met mommeryen,
Gelyk veel Juffers van die buurte dikmaals doen,
Vry in te treë'n, die hier door zal geen quaat vermoë'n.

M A S K A R I L J A S.

Ja, 't is genoeg; hy zal zich hier niet aan verazen.
Ik zal hem dadelyk, die braave prooy, wel blazen.
'K heb tegen deze storm, op zulk een slag, gemikt,
Daar door hy zelf gevat zal blyven, en verstrikt.
Hy ken myn streken, en myn kunsten, niet te degen.
Vaar wel, tot wederziens, dan zullen wy eens vegē.

Bomborio binners.

Nu moet ik nemen, tot ons voordeel, al 't geluk,
Het geen'er steeken mag in dit verliefde stuk.
En door verrassing, en zelfs geen gevaar te loopen,
Stout trachten na de buit, en 't geen w'er af verhoopen.
Zoo 'k my vermommen ga, en hem te vooren kom,
Dan zal Leander vreemt toekyken, staan als stom;
En zoo wy d'eerste, ons wit en oogmerk, hier bejagen,
Dan moet hy't ongelt, voor ons, van dees aanslag dragen.
Wyl door dees toeleg, die alreede wordt verbreidt,
Hem werden zal de daadt, hier van te last geleidt.
Terwyl wy, buiten vrees, van ooit ontdekt te wezen,
't Gevolleg, nimmer van dees hachlyke uitkomst vre-
zen:

Zoo haalt men buit ter sluik, en zonder veel getier,
De braâ Kastanjen, met de kattepoot, uit 't vier.
Laat ons dan gaan, en met wat slembroers, ons ver-
mommen,

Op dat wy onze maats, gezwint, te voore kommen.
Ik weet het leger van den Haas, en een hups quant,
Die alles vaardig heeft, en vollekje op zyn hant.
't Zal my aan aardigheit, noch listen, niet ontbreken;
Wyl my de Hemel gaf, tot erfgoet, looze streken.
'k Ben van dat volk niet, van zoo weinig overleg,
Die het Talent, dat zy ontvingen, steken weg.

VYFDE TOONEEL.

ORATYN, BOMBORIO.

HY wil haar schaken, door zyn avondmommeryen.
 ORATYN.
 BOMBORIO.

Het is wel zeker, want een vriend van die partye,
 Heeft my in 't kort verhaalt al die gelegenheit,
 En Maskariljas heb ik 't alles weêr gezeit.
 Die daadlyk, zoo hy zei, dees aanslag zou gaan breken,
 Door iets, het geen hem van zyn geest was ingesteken,
 En nu ik u ontmoet, zoo buiten myn vermoên,
 Acht ik my schuldig om u dit verhaal te doen.

ORATYN.

Door deze maar verplicht gy my, met dit te melden.
 Ga heen, ik zal hier naar deez' trouwe dienst vergef-
 den. *Bomborio binnen.*

Myn snaak, zal zekerlyk, iets kluchtigs vangen aan.
 Maar ik wil, van myn zy, zyn voorneem mede staan.
 Men zal niet zeggen, dat, in dingendie my raken,
 Ik my niet heb bevlyt, om een goet eindt te maken.
 Ik zal, door myne komst, hun werpen over stag;
 Waarom heb ik nu niet by my; *myn draagt ontzag?*
 Maar dat 'er kom, wie wil, wy zyn niet eens verlegen,
 'k Heb twee pistoolen, die fiks zyn, en een goê degen.
 Hey, is 'er niemand in? *Hy gaat na het huis van*

*Trufaldyn, en roept voor 't venster,
 dat geopent wordt.*

ZESDE TOONEEL.

TRUFALDYN, ORATYN.

TRUFALDYN.

Wie schreeuwt zoo onverwacht?

ORA-

64 ORATYN EN MASKARILJAS,

ORATYN.

Sluit wel zorgvuldig uwe deur van deze nacht.

TRUFALDYN.

Waarom?

ORATYN.

Daar's eenig volk, die, in een mommerye,
U zullen trachten, een vermaart juweel t'ontvryen,
't Is op Sofy gemunt, pas op.

TRUFALDYN.

O Goôn!

ORATYN.

De tyt

Is al naby, ziet toe, en lacht met al haar vlyt.
Blyft, gy kunt alles, van om hoog, door 't venster kyken.
Wel hadde ik 't eer gezeyt, daar komez e al aan stryken.
Ik wil, in uw gezicht, haar gaan beschimpen; stil,
Wy zullen kluchten zien, zoo 't snoer niet breeken wil.

ZEVENDE TOONEEL.

ORATYN, TRUFALDYN, MASKARILJAS,
en eenige vermomde.

O TRUFALDYN.
die deurslepen hoop, die my docht uit te stryken!

ORATYN.

Vermomde, wat komt gy hier maken in dees wyken?
Ontsluit u deur, dat zy eens danffen, Trufaldyn.
Wat heeft dat Juffertje al bevalligheits in schyn.
Gy mort; ai, wilt u zoo afkeerig toch niet houwen?
Mag men 't momaanzicht eens opheffen, u aanschouwen?

TRUFALDYN.

Bedriegers, schelmen, gaat van hier weêr uwen gank.
En gy, myn Heer, goê nacht, ik weetz' u grooten dank.
Hy sluit het venster.

ORA-

ORATYN.

Hoe, Maskariljas, zyt gy 't zelf?

Maskariljas doet zyn momaanzicht af.

MASKARILJAS.

Neen, 't is een ander.

ORATYN.

Och! hoe sta ik verzet? ziet eens hoe ik verander!

Maar zonder dat ik 't wist, hoe zoude ik 't kunnen raân,

Dat gy, op zulk een wys, myn man zoudt tegenstaan?

Onlukkige, als ik ben, die met dees mommeryen

Myn zelve heb bemoeit, en u niet liet betyen.

'K zou, uit verstoorthheit schier my zelve vliegen aan,

En, in myn razerny wel hondert slagen slaan.

MASKARILJAS.

Vaar wel, vermaarde geest, die wond'ren hebt bedreven.

ORATYN.

Helaas! zoo gy my nu gaat t'eenemaal begeven,

Wat Heilig bidde ik dan?

MASKARILJAS.

De duivel van de hel.

ORATYN.

Helaas! hoe is uw hart zoo wreet, zoo straf, zoo fel?

Wilt u noch eenmaal, met myn onverstant, erbarmen,

Zoo ik, tot myn genâ, uw kniën moet omarmen.

Hy valt voor Maskariljas neêr.

Ziet my...

MASKARILJAS.

Tarare, ta, la, la, kom laat ons gaan.

Myn vrienden, 'k hoor van ver, daar komen and'ren aan.

Alle binnen.

ACHTSTE TOONEEL.

LEANDER, en eenige vermomde, TRUFALDYN.

*Hy klopt aan de deur, en Trufaldyn
ziet uit het venster.*LEANDER.
STil, alles met gemak, en laat ons niet veel zeggen.

TRUFALDYN.

Vermomde, zult gy heel de nacht myn deur beleggen?
Myn Heeren, vat geen koude, of zinking, met vermaak,
Gestaadig snuiten is een moeyelyke zaak.'t Is nu al wat te laat, om my Sofy t'ontschaken,
Verschoon haar deze nacht, ik koom haar onschult
maken;Die Schoone leit in 't bedde, en is heel onbequaam,
Het spyt my zelf om u, maar om u, uit haar naam,
Iets aan te biën, gelyk 't vereischt, aan zulke Heeren,
Zoo komtze uw heerlykheit, met deze struif, vereeren.*Hy werpt met een pot vuiligheit
uit het venster.*

LEANDER.

Foey, foey, hoe stinkt dat! al myn kleeren zyn bevlekt.
Kom, spelen wy haas op, terwyl wy zyn ontdekt.*Einde van 't Derde Bedryf.*

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

MASKARILJAS, ORATYN, *met een Tulbant,
op zyn Armenisch gekleet.*

NU zyt gy recht gekleet, op de Armeener wyze.

MASKARILJAS.
ORATYN.

Gy doet hier door weerom myn dode geest verryzen.

MASKARILJAS.

Myn gramfchap gaat altyt weer over, of ik vloek,
Of z weer, myn goetheit valt myn tooren veel te kloek.

ORATYN.

Vertrouwt, als ik hier na, zal zyn van meer vermoogen,
Dat ik dan op het hoogft vergelden zal uw poogen.
En zoo, wanneer als ik maar hadt een bete broot...

MASKARILJAS.

Genoeg, denkt nu op 't werk, daar u 't geval op noot.
Want zoo men u nu ziet een zotte daat bedryven,
Kunt gy daar van de feil aan d'onkunt niet toefchryven.
Gy moet u rol wel vaf, en grondig, fiks verftaan.

ORATYN.

Maar hoe heeft Trufaldyn u toch genoomen aan?

MASKARILJAS.

Ik heb, dien goeden Heer, door veinzery bedroogen,
En hem, door fchyn van trouw, begoochelt d'arents
oogen.

Ik quam hem zeggen, dat hy naauw moest voor hem
zien,

Alzoo een groot bedrog, in 't kort, hem zou gefchiën;
En dat Sofy, die feeks, om zelf hem te verleyen,
Zoo valsch hadt, door die brief, haar afkomst doen ver-
breyen;

Dat men my hadt getracht, te mengen in 't bedrog;

68 ORATYN EN MASKARILJAS,

Maar dat ik afkeer hadt, van 't schadelyk wereltszog;
 En dat ik, door een drift tot zyn geluk genegen,
 Hem dit verklaarde, om zich te wapenen hier tegen.
 Hier op, gereedekout, maakte ik een lange reën,
 Van al de valsheit, die gepleegt wiert hier beneën;
 Dat ik, de werelt moede, en haar vervloekte strikken,
 Wouw trachten (om het heil myns ziele te beschikken)
 t'Ontwyken het gewoel, de valsheit, d'ydle schyn,
 Om by een eerlyk man, geruft in vree, te zyn;
 Dat ik, vont hy het goet, door deze geest gedreven,
 By hem wel flyten wou het oovrig' van myn leven;
 Dat hy, door zyne deugd, my zoo hadt tot zyn trouw
 Bewoogen, dat ik hem, om niet, wel dienen wouw;
 Dat ik de vruchten, van myn moeite en dienstbaar leven,
 En eenig erfgoet, hem dan wou in handen geven;
 En zoo de hemel my verlostte uit d'aartse pyn,
 Hy d'eenige erfgenaam, van al myn goet zou zyn.
 Dit was de rechte weg, om in zyn gunst te raken.
 Nu moet men, met Sofy, beramen op uw zaken.
 Hoe datg' uw wensch verkrygt, en 't onluk u, niet
 praam.

Ik heb, in 't heim'lyk, u doen willen spreken tzaam.
 Hy opent zelf hier toe een weg, daar door gy vinden
 Zult tyt, om, voor een tyt, te zyn by u beminde.
 My hebbende vertelt, van een doð zoon, met klagt,
 Wiens weêrkomst, in den droom, hy heeft gezien te
 nacht,

Heeft hy op deze reën, my dit verhaal doen hooren,
 Waar op ik hem terstont heb dit bedrog beschooren.

ORATYN.

Gy hebt, ik weet het all's, 't my tweemaal nu gezeit.

MASKARILJAS.

't Is waar, maar schoon ik 't u hadt driemaal uitgeleit,
 Zoo zult gy moogelyk, dus let gy op myn reden,
 Noch missen, hier of daar, in veel omstandigheden.

ORATYN.

Dat lang verwylen, dat verstrekt my maar tot pyn.

M A S-

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 69

MASKARILJAS.

Uit vrees voor vallen, laat ons niet te haastig zyn.
Gy zyt de wint haast quyt, kunt niet te wel onthouwen.

Maak dat gy vast zyt, en ik op u mag vertrouwen.
Voor lang, trok Trufaldyn uit Napels, wyt befaamt,
En wiert, Sanobio Ruberti, toen genaamt,
Daar was, door eenig volk, verwekt tot muiteryen,
Van wiens party men hem hielt, by de burgeryen,
Hoewel by hem niet is, daar twist zou door ontstaan;
't Welk hem deê, op een nacht, uit deze koopstadt
gaan,

Daar latende zyn vrouw, met noch een dochter blyven,
Die, na een korten tyt, de doot na 't graf quam dryven;
Terwyl hy overley, om hun daar ook van daan
T'ontbieden, komt hy dit droef onheil te verstaan.
Hy hiel alleen dan noch, dus van 't geluk verbeteren,
Een zoontje, noch scholier, Horatius geheten,
't Welk te Bolonje schreef, jong zynde, daar geleit
Van eenen Albert, die 't opvoede in naerstigheid;
En, na dat hy, vergeefs, de twee geheele jaren
Getoest hadt op de plaats, daar men weêr zou vergaren,
En niemant niet vernam, heeft hy hun doot geschat,
En quam zich, daar op toen, hier neêr slaan in de stat,
Daar hy in twalef jaar geen mensch iets hoorde spreken,

Van Albert, of zyn zoon, noch 't alderminste teken.
Dit's het verhaal in 't ruw, herzeget dit nu, alleen,
Op dat het u verftrek, tot steunzel, in u reên.
Nu zultge een Koopman, een Armener zyn, die beide
Hun dikmaals hebt gezien, maar van elkaâr geschei-
In Barbaryen. Ik heb deze vond bedacht, (den,
Op 't gene dat hy heeft gedroomt van deze nacht;
Want zulk een voorval quam wel veele Kristene over,
Dat zy, op zee, verrast zyn van een Turkse rover,
En die, na twintig jaar, weêrom zyn opgestaan,
Na dat men hun al lang verrot hiel, en vergaan.

70 ORATYNE EN MASKARILJAS,

Voor my, 'k heb honderden gehoord van dees verhalen.
 Laat ons een ander ook nu met die munt betalen.
 Gy hebt haar ongeval, uit hunne mont, verstaan,
 En haar verschooten 't geldt om weêr na huis te gaan.
 Maar wylge op 't onvoorzienst hebt moeten ras vertrek-
 ken,

Heeft u Horatius belast, in deze plekken,
 Te toeven tot zyn komst'; by vader aan te gaan,
 Wiens wonderlyk geval hy federt had verstaan.
 'k Heb flus u breder les gegeven, zoo langmoedig.

ORATYN.

Al dees verhalen die zyn maar overvloedig.
 Myn geest heeft, van 't begin, het alles wel gevat.

MASKARILJAS.

Ik ga dan heenen, en bestroy voor u het pat.

ORATYN.

Hoor, Maskariljas, hoor, een punt maakt my verslagen,
 Zoo hy my na 't gebaar van zynen zoon mogt vragen.

MASKARILJAS.

Een groote zwaarigheid! weet gy niet dat die knaap,
 Toen gy hem laastmaal zag, was een onnozel schaap,
 En dat noch, boven dien, de tyt, en slavernyen,
 Een mensch veranderen, door al te veel te lyen?

ORATYN.

't Is waar, maar zoo hy zei, dat hy my hadt gezien,
 Wat dan?

MASKARILJAS.

Uw bot verstant moet groot geweld geschien.
 Wy hebben straks gezeyt, dat slechts alleen 't verbeelen
 Van uw gelaat, maar kan in zyn gedachten speelen,
 Om dat hy u maar heeft gezien een oogenblik,
 En dat het hair, en 't kleet, verandert heel de schik.

ORATYN.

't Is goet; maar nu zoo valt de plaatse van Turkyen?

MASKARILJAS.

'K zeg dat het is aleens, Turky, of Barbaryen.

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 71

ORATYN.

De naam der stad, van waar ik deze tyding bragt?

MASKARILJAS.

Te Thunis, hy zal my noch houden tot de nacht.

't Verhaal is overvloed, zoo weet hy noch te roemen,
En ik heb twalef maal hem reeds die stad gaan noemen.

ORATYN.

Ga heen, begin, ik heb nu alle myn beftel.

MASKARILJAS.

Weeft doch voorzichtig, en draagt u in alles wel;
Laat hier geen wond'ren van uw geest zich in vermen-
gen.

ORATYN.

Laat my begaan, ik zal het wel ten einde brengen.

Hy telt op zyn vingeren.

MASKARILJAS.

Horatius, Scholier, Bolonje, en Trufaldyn,
Eertyts Sanobio Ruberti, Napels, zyn
Geboortestadt, en dan de meester Albert.

ORATYN.

Alle

Dit preken doet my tot een domme nar vervallen.

MASKARILJAS.

Niet heel, maar 't fchynt gy veel van zyne treeken kondt.
binnen.

ORATYN.

Als hy m'onnut is, dan speelt hy de flapze hond.

Maar wyl hy weet, wat hulp hy geeft voor myne qua-
len,

Gaat zyn gemeenzaamheid ver buiten hare palen.

Ik zal nu, van naby, haar oogen fchouwen aan,

Wiens groote magt, helaas! my komt zoo dier te
ftaan,

'k Zal, aan die Schoone, met vuurtrekken bitter lyen,

Affchilderen, het geen myn ziel zoo komt beftryen,

Ik zal wel weten... maar zy komen ginder al.

T W E E D E T O O N E E L.

TRUFALDYN, MASKARILJAS, ORATYN.

GELooft zy d'Oppermagt, voor myn verrast geval.

M A S K A R I L J A S.

Myn Heer, gy zult hier na wel meerder droomen mo-
gen,

Wyl in u valsch is, dat men wert door droom bedroo-
gen.

T R U F A L D Y N, *tegens Oratyn.*

Hoe zal ik u, myn Heer, vergelden zulk een stuk,

U, die ik noemen mag, den Engel van myn luk?

O R A T Y N.

Gy haalt die lof te hoog, neen, doetze nederstryken.

T R U F A L D Y N.

Ik heb, ik weet niet waar, gezien een groot gelyken
Van dees Armener.

M A S K A R I L J A S.

Ja, dat heb ik u gezeyt;

Maar als men 't wel deurzoekt vintme altyt onder-
scheit.

T R U F A L D Y N.

Sprak hy van my, en van het geen hy heeft geleên?

O R A T Y N.

Meer als tienduizentmaal.

M A S K A R I L J A S, *zoetjes.*

Wat minder, zoo ik meen.

O R A T Y N.

Hy heeft u afgemaalt, zoo meenigmaal voor dezen,
Gelyk ik u nu zie.

T R U F A L D Y N.

Hoe kan dat moog'lyk wezen?

Toen hy my laaftmaal zag was hy maar zeven jaar.

Zyn meester zellef, zou wel moog'lyk, qualyk, naar

Zoo

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 73

Zoo lang een afzyn, niet meer kennen deze hairen.

MASKARILJAS.

Maar 't bloet kan langer de geheugenis bewaren.

Uw beelt is in zyn hart gedrukt, met meerder klem.

Myn Vader...

TRUFALDYN.

't Is genoeg; maar Heer, waar liet gy hem?

ORATYN.

Te Thurin, in Turkye.

TRUFALDYN.

Te Thurin? deze stede

Leidt, meen ik, in Piemont.

MASKARILJAS.

O hoeft! berooft van reden.

*Dit zeidt hy zoetjes tegens
Oratyn.*

Neen, gy verstaat hem niet, in Thunis meent hy, Heer,
Daar hy uw zoon laaft liet, op zyne wederkeer.

Een ruwe spraak is ald' Armeners aangebooren,

Waar door dat hun geluit heel vreemt klinkt in onze
ooren;

Want zy verand'ren *nis in rin*, in yder woort,

En Thunis noemen zy Thurin, gelyk gy hoort.

TRUFALDYN.

Men hadt, om dat verstant, my dit behoort te leeren.

Wat middel is 'er, zeit hy, om weërom te keeren?

D'eerste vyf woorden in stilte.

MASKARILJAS.

Ziet of hy spreken zal; 'k leg over, in myn geest,

Een schermles; want daar is, voor dees niet een geweest

Zoo vaardig afgerecht, als ik, in alle treken,

En heb ook meenigmaal de vechtprys weg gestreken.

TRUFALDYN.

Dit's niet het geen dat ik wil weten, dezen dag;

Maar welk een naam dat ik voor dees te dragen plag.

MASKARILJAS.

Ach Heer, Sanobio Ruberti, welk een vreugde

74 ORATYN EN MASKARILJAS,

Zendt u den Hemel toe, tot loon van uwe deugden.

Ja, dit 's de rechte naam, van uw vermaarde stam.

TRUFALDYN.

Maar waar heeft hy gezeit, dat hy ter werelt quam?

MASKARILJAS.

Ja, Napels, is een van de rykste, en oudste steden,
Hoewel gy daar, op 't hoogst, hebt ongelyk geleden.

TRUFALDYN.

Moet gy, door uw geraas, dan flooren onze reën?

ORATYN.

Te Napels was het, daar hem eerst den dag verscheën.

TRUFALDYN

Waar zoude ik hem, in wiens gezag, zo jong van ja-
ren?

MASKARILJAS.

Wie weet wat Albert zint niet al is wedervaren,

Na dat hy met uw zoon toog na Bolonje toe.

Hoe wort den mensch gestraft, door 's hemels geeffel-
roë!

TRUFALDYN.

Ach!

MASKARILJAS, *zoetjes.*

Duurt dit langer, zoo zyn wy geheel verlooren.

TRUFALDYN.

Ik wenschte wel van u haar leven eens te hooren,

Op welk een schip, of gely, de meester en de knaap...

MASKARILJAS.

Ik weet niet wat my schort, dat ik dus geeuw, en gaap.

Gy denkt niet, Trufaldyn, het is u licht vergeten,

Dat dezen vreemden Heer wel wat zou willen eeten.

En dat het laat is.

ORATYN.

Niet; want ik nooit 's avonds eet.

MASKARILJAS.

O! gy hebt grooter dorst en honger als gy weet.

TRUFALDYN.

Treë in dan.

ORA-

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 75

ORATYN.

Neen, na u.

MASKARILJAS.

Myn Heer, by al d' Armenen

Is nimmer hof gebruik; zy zeggen 't geen zy meenen.

*Tusfaldyn gaat voor
Tegens Oratyn.*

Onnoos'le harffens, geen twee woorden.

ORATYN.

In 't begin

Verzetten hy my wat, maar ik vatte weêr de zin.

Laat my begaan, 'k zal nu wel met hem omme springen.

MASKARILJAS.

Daar 's uw party, die niet en weet van al dees dingen.

DERDE TOONEEL.

ANSELMUS, LEANDER.

ANSELMUS.

V Ertoeft, Leander, wacht, zoo haastig niet vertrekt,
En luister, na het geen, dat tot uw eer verstrekt,
'k Spreek niet tot u, als een, die tot zyn kindt genegen,
En aan de welvaart is van zyn geslacht gelegen;
Maar als uw Vader, die uw heil en welvaart raakt,
Die u niet vleit, noch voor u iets verbergt, verzaakt.
In 't kort, gelyk ik wensch, dat door oprechte lieden,
Het zelfde, in zulk een zaak, mogt aan myn bloedt geschieden;

Wat denktge al, dat men van een liefde zeggen mag,
Die, door een donk're nacht, breekt in een held'ren dag?

Wat klucht, in yder' uw dwaze aanslag moet verwekken,

(ken:

Van gift'ren, die elk een nu voor wat nieuws verstrekt-

Wat oordeel dat men velt van zulk een dwaze keur,

Die wil gaan trouwen, foey, dat ik my dus versteur.

Een uitschot van Egipte, een loopster achter lande,

Een

76 ORATYEN EN MASKARILJAS,

Een bedelaarster, die gequeekt is in de schanden.

'k Ben meer voor my, als voor u zelf, beschaamt geweest,

Dat ik u zoo verblindt, en dwaas bevindt van geest.

Ik, zeg ik, wiens waardt kint u was beloofd tot vrouwe,

Kan, dat gy haar veracht, niet als met schande aanschouwen.

Leander, rys uit dees verachting op, schuw 't quaat,
En slaat uw oogen eens op uw verblinde daat.

Zyn wy niet altyt vroet, men wordt het dan ten lesten;

De kortste doolingen zyn altyt d'alderbeste. (trouwt,

Wanneer men schoonheit tot zyn bruitschat maar be-

Dat is dan 't eerste, 't geen ons na de Feestdag rouwt.

En d'allerschoonste vrouw kan nimmermeer weêrhou-

wen,

De koelheid die zy na't vermaak komt aan te schouwen.

Ik zegge u, noch eenmaal, die heete driftigheid,

Die vierigheid der jeugt, die hun zoo licht verliet,

Doen ons wel, in 't begin, veel zoete nachten vinden,

Maar dat vermaak is kort, verstuivend' met de winden:

En onze liefde, die allengs vermindert, geeft,

Dat men na deze vreugt veel droeve dagen heeft.

Hier spruit de droefheit uit, en 't geen ons heil doet der-

ven,

En dat men ziet het bloet, door 'ttoornig bloet, onder-

LEANDER.

(ven.

Gy hebt, in al uw reën, ter werelt niet gezeit,

Of ik heb 't, by my zelfs, alreeds al overleit,

'k Weet wat ik aan die eer, die gy my wilt betoonen,

(Die ik onwaardig ben, gelyk als d'overschoone)

Verschuldigt ben, en zie (hoe dwaas ben ik verleit)

De deugden van uw kint, en hare waardigheid,

Ook wil ik trachten . . .

ANSELMUS.

Stil, men sluit de deur daar open,

Laat ons wat verder gaan, want daar quam uit gekro-

pen

Dat

Dat schadelyk vergif, 't geen zo veel quaat verwekt.
*Zy gaan beide over 't Tooneel heen,
 terwyl d' andere uitkomen.*

VIERDE TOONEEL.

MASKARILJAS, ORATYN.

MASKARILJAS.

IK zie, al ons bedrog en lagen, haast ontdekt,
 Vaart gy zoo voort, en dryft de varkens dus in 't kooren.

ORATYN.

Moet ik dan eeuwig uw verwyf en gnorren hooren?
 Waar van beklagtge u nu, 't was alles dubbelt goet.
 En in al 't geene dat ik sedert zei...

MASKARILJAS.

Zoet, zoet.

Getuigen zy, dat gy de Turken ketters heeten,
 En zwoert met een daar by, dat gy wel wist te weeten,
 Dat zy voor hare Goön aanbaden Zon en Maan;
 Ik borst byna van spyt: maar dat 's nu al gedaan.
 't Is dat uw liefde u zelf doet, by Sofy, vergeten,
 Ze is, als het water, dat men in een pot wil heten,
 't Geen, door de kracht van 't vier, zoo opgedreven
 wordt,
 Dat het zich over 't peil der boorden nederstort.

ORATYN.

Hoe zou men zich met meêr inbinding konnen tomen!

Ik sprak haar nauwlyk aan, wat moogt gy toch al dromen?

Meent gy het al bestaat in 't zwygen, meent gy dat?

MASKARILJAS.

Gy hebt, door uw gebaar, terwyl men maar wat at,
 Veel meerder achterdocht, en stof, hier toe gegeven,
 Als by een ander licht wierdt in een jaar bedreven.

Hoe dat?

MASKARILJAS.

Hoe dat? als elk wel klaar kon zien, dat 's dat.

Aan tafel, daar gy naast Sofyes zyde zat,
 Deedt gy niet anders, als in 't aangezicht t'ontvonken,
 En haar geduurig, met uw oogen, toe te lonken,
 Niet eens op 't geen men u voordiende, neemende acht.
 Gy had geen dorst, dan als 't u wiert van haar gebragt.
 Gy vatten, heel verrukt, de glazen uit heur handen,
 Goot niet een druppel uit, noch lietze spoelen van de
 Huisjongen, maar dronk op haar overfchot, gemaakt,
 Dronkt gy op 't plaatsje, dat haar mont hadt aangeraakt.
 De ftukskens, die zy met heur hagelwitte tanden
 Geknabbelt hadt, daar floegtge uw pooten, foey, 't is
 fchanden,

Zoo bot aan, als een Kat, die vlug een Muis verrast,
 En fchokteze, gelyk grauwe erten, in uw baf.
 Gy maakte zullek een getrappel, onder tafel,
 En fampste, als een die werpt een goede kans, of ravel;
 Zo dat gy Trufaldyn hebt ontzacht zeer gedaan,
 Die daar twee honden heeft, onnozel, om doen ftaan,
 Die, haddenze gedart, u hadden aangevloogen.
 En noch is uw beleidt wel deftig in uw oogen.
 Voor my ik heb het met de grootfte pyn geleên,
 En 't zweet, hoe kout het is, braak door myn leden
 heen,

Zoo drok had ik 't met u, als een die met de bollen
 Speelt, en zich zelve buigt en draait na-dat ze rollen;
 Ik dacht, dat dit gewoel hier door zou zyn geftaakt,
 Door dien ik duizende van bochten heb gemaakt.

ORATYN.

O Goôn! wat valt het u gemak'lyk te verdoemen,
 't Vermaak, u onbekent, dat hoog de minnaars roemen,
 Noch wil ik, evenwel, om eens te doen uw zin,
 Zoo veel het moog'lyk is, beteg'len myne min.
 Hierna...

VYFDE TOONEEL.

MASKARILJAS, TRUFALDYN, ORATYN.

MASKARILJAS.

WY spraken van u zoons geval en leven.

TRUFALDYN.

't Is wel gedaan, Myn Heer, gy moet het my vergeven,
'k Moet hem, in 't heimelyk, eens spreken, met verlof.
't Laast tegens Oratyn.

ORATYN.

Sprak ik hier tegen, Heer, dan was ik plomp, en grof.
*Zy gaan wat ter zyde, en Oratyn
gaat weêr na binnen.*

TRUFALDYN.

Hoor hier, weet gy wel wat ik zoo heb aangevangen?

MASKARILJAS.

Neen, Heer, maar zoo gy wilt, zal ik niet lang ver-
langen,
Om het te weten.

TRUFALDYN.

Ik heb van een eikekoom,
Wel oudt tweehondert jaar, indien ik niet en droom,
Een brave tak gekapt, begroeit met harde basten,
Van redelyke lengte, en wel verzien met quaften;
Daar ik vol yver zoo terstont van heb gemaakt
Een stok, ontrent zoo groot; want myn gemoedt dat
blaakt.

't Een ent wat dunder, juist zoo allse is voort gewoffen,
Bequaam, om iemant, braaf, de schouderen te roffen;
Want zy is handig, groen en quaftig, zwak en sterk.

MASKARILJAS.

Maar zegt gy toch, voor wie bereit gy zulk een werk.

TRUFALDYN.

Voor u eerst, en daar na voor deze fynen broeder,
Die

80 ORATYN EN MASKARILJAS,

Die my te doeken docht, gelyk een schapenhoeder.
Voor dien Armener, die gemaakte handelaar,
Die hier door listigheid, zocht een heel andre waar.

MASKARILJAS.

Hoe! en gelooft gy 't niet?

TRUFALDYN.

'k Mag geen verschooning lyën,
Hy zelf, heeft, tot myn luk, ontdekt zyn schelmeryen;
En tot Sofy gezeit, haar drukkende de handt,
Dat hy, om haare min, zig veinsde uit dit vreemt landt.
Hy zag Jannette niet, een kleine pot heeft ooren,
Die alle zyne reën, van woort tot woort kon hooren.
En ik en twyffel niet, schoon hy niet heeft gezeit,
Of gy zyt deelgenoot in deze listigheid.

MASKARILJAS.

Gy doet my ongelyk, te waanen zulk een loogen,
Gelooft my, hy heeft my eerst, door zyn reën, bedroo-
gen.

TRUFALDYN.

Wilt gy, van 't geenge zegt, my doen de waarheit zien,
En om hem hier van daan te jagen, hulpe biën?
Laat ons dan lustig, dien bedrieger, af gaan klouwen,
Dan zal ik u, hier na in all's onschuldig houwen.

MASKARILJAS.

O ja, zeer gaerne, ik zal hem klouwen, zoo ik 't ken.

Trufaldyn gaat na binnen en haalt Oratyn.

Daar door gy dan zult zien, dat ik onschuldig ben.
Gy zult geroskamt zyn, Armeenze Heer, die alle
Myn vonden maakt tot niet.

Z E S D E T O O N E E L.

TRUFALDYN, ORATYN, MASARILJAS.

TRUFALDYN.

EEn woort, mag 't u gevallen,
Myn

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 81

Myn Heer, bedrieger, gy verleit dan, tot u spot,
Een eerlyk man, en dart hem houden voor uw zot?

MASKARILJAS.

Te veinzen, dat gy zaagt zyn zoon in vreemde landen,
Om daar door iets van hem te krygen in uw handen?

TRUFALDYN.

Betalen wy hem voort.

Zy slaan hem met hun beide lustig af.

ORATYN.

O schelm!

MASKARILJAS.

Op deze wys

Wort de bedriegery...

ORATYN.

O beul.

MASKARILJAS.

Betaalt den prys.

Bewaart dat wel.

ORATYN.

Wat's dit? hoe, ik zou weêrstant bieden...

MASKARILJAS.

Ik zal u doodslaan, zoo gy niet van hier wilt vlieden.

TRUFALDYN.

Dit is nu naar myn wensch, kom in, ik ben vernoegt.

Trufaldyn binnen.

ORATYN.

Wort my dees schande van een dienaar toegevoegt?

Hoe, zoude ik deze hoon, van dees verraar, verkroppen,

Die zoo moetwillig, durft zyn eigen Heer afkloppen!

MASKARILJAS.

Zeg, magme u vragen, hoe uw ruggebeen af vaart?

ORATYN.

Durft gy noch spreken, schelm, of zyt gy niet beswaard?

MASKARILJAS.

Dit komt 'er van, dat gy Jannet niet zaagt door 't

mallen,

En u, uw zottigheid in alles laat ontvallen.

82 ORATYN EN MASKARILJAS,

Maar ik ben deze maal geenzins op u verstoort,
En zal u nu niet eens begrauwen met een woort,
Hoewel die botheid valt wel qualyk te vergeven.
Myn handt heeft, op uw rug, die misdaat uitgevren.

ORATYN.

'k Zal my wel wreken van die ongetrouwe daat.

MASKARILJAS.

Gy zyt zelfs oorzaak, van dit toegedreve quaat.

ORATYN.

Ik?

MASKARILJAS.

Ja, gy zoudt, hadt u niet het verstant ontbroken,
Toen gy daar flusjens, met uw engel, hebt gesproken,
Dan hebben wel gezien Jannette, die elk woort,
't Geen gy gesproken hebt, heeft netjens aangehoort.

ORATYN.

Men zou een woort, 't geen ik sprak tot Sofy, zoo
hooren?

MASKARILJAS.

En waarom zou hy zig, zoo haastig, dan verstooren?

Ja, door uw klapperny, zyt gy 'er uitgeraakt,
'k Weet niet, ofge u somtyts, wel met piket vermaakt,
Want gy verklaart heel braaf, in alles, na uw wenschen.

ORATYN.

Ik ben d'onlukkigste, byna, van alle menschen.

Maar waarom most gy my wegjagen, en zoo slaan?

MASKARILJAS.

Weet, dat ik nimmer heb een beter daat gedaan,
Hier door nam ik heel weg 't vermoên, en 't mis-
vertrouwen,

Dat hy my, van 't bedrog, voor medemaat mogt hou-
wen.

ORATYN.

Gy hadt zoo hart dan niet behooren toe te slaan.

MASKARILJAS.

Wat gek! want Trufaldyn die zag het alles aan.

En ik voeg hier noch by, dat ik door deze streken,

Niet

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 83

Niet quaat was, dus op u, myn toornig hoofd te breken.
Op 't laatst het is geschiet, en zoo gy my belooft,
Dat gy niet weder zult, doen dalen op myn hoofd,
De slagen, die gy kreeg, met vreugde, op uwe lenden,
Noch 't zy, hoe 't wezen mag, my die te rugge zenden;
Beloove ik, door myn hulp, te stillen uwe pyn,
Uw liefde te voldoen, eer 't tweemaal nacht zal zyn.

ORATYN.

Schoon ik dees handel niet en hoorde te gedogen,
Wat zou op my niet de beloften al vermoogen!

MASKARILJAS.

Gy geeft my dan uw woort?

ORATYN.

Ja, ik belooft 't u weêr.

MASKARILJAS.

Dit's niet genoeg, belooft my, dat gy nimmermeer,
Wat dat ik onderstâ, u daar in zult vermengen.

ORATYN.

Wel.

MASKARILJAS.

Dat u anders moet het heete koortsvier zengen.

ORATYN.

Maar hout my dan u woort, en treet niet weêr te rug.

MASKARILJAS.

Gaa, schiet dit kleet uit, en smeer uw gerofte rug.

ORATYN.

Moet dan het ongeval, dat my staâg aan komt klam-
Gedurig overlaân myn ziel met rampen?

MASKARILJAS.

Hoe zytge noch niet weg! zoo gaat terstont dan heen,
Maar moeit u nergens meê, laat my de zorg alleen.
Laat dat u zyn genoeg, 't geen ik voor u zal maken,
En wilt myn voorwerp, in het minste punt, niet raken.
Houd u geruust in all's.

ORATYN.

Weest maar te vreên, ik zal.

Oratyn binnen.

MASKARILJAS.

Nu moet ik overslaan wat weg ik nemen zal.

ZEVENDE TOONEEL.

BOMBORIO, MASKARILJAS.

VOMBORIO.

Rient, Maskariljas, ik kom u iets openbaren,
't Geen nu uw aanflag zal verachtren, en bezwaren.

Terwyl dat ik noch sprak, is een Egiptenaar,

Noch jong, niet zwart, maar schoon, en deftig van
gebaar,

Verzelschapt, met een zwarte, en oude duivellinne,

Gekoomen, en heeft gekocht, Sofye, de slavinne,

Van Trufaldyn, ik zag hun heene gaan, zoo strak.

MASKARILJAS.

Dit zal de Minnaar zyn, daar my Sofy van sprak.

Wie zag ooit een geval, zoo vol veranderingen?

D'een weerspoet komt ons weêr op d'andre besprin-
gen.

Maar, Maskariljas, vol van loosheit, is niet gek;

Zal, door een kunststreek, wel verlengen hun vertrek.

Einde van het Vierde Bedryf.

VYFDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

CARDENIO, SOFYE.

CARDENIO.

GY weet, Sofye, dat dit ongeveinsde hart,
 U altyt geeft heeft getoont, myn overgroote smart.
 By den Venetiaan, noch jeugdig, jong van dagen,
 Hadt d'oorlog myne moct vry hoog in top gedragen:
 En zonder veel gevele, kon ik eens, op een dag,
 Staan, zynde in haren dienst, na een beroemt gezag.
 Wanneer men my, om u, het alles zag vergeten,
 En door een wifling, daar men nooit van heeft geweten,
 Zien worden medemaat van uw Egyptse schaar,
 Daar ik te vooren u aanbadt op 't minaltaar;
 En zonder dat verlet, of al uw koeligheden,
 Aan myn stantvastigheit, de minste hinder deden.
 Na dat ik, by geval, sint van u was geraakt,
 Voor veel meer tyt, als ik hadt rekening gemaakt,
 Heb ik geen moeite ontzien, om u weêrom te vinne,
 Tot dat ik heb ontmoet, die gryze Egyptnarinne,
 Die my, vol ongedult, uw nootlot heeft verhaalt;
 Hoe zy voor zeker gelt, 't welk wiert aan 't volk betaalt,
 Die hun uit schipbreuks noot verlossen, en deên landen,
 U, hier op deze plaats, zoo langen tyt verpanden,
 Ik vloog terstont, en brak die keten van verbant,
 Om uw bevelen zelf t'ontfangen uit uw handt,
 En ondertuffchen, zie ik al uw vreugt verdwynen,
 Daar die, in tegendeel, met stralen hoort te schynen.
 Zoo het vertrek voor u, wat hartbeoorlyks heeft,
 Weet, dat Venetie, door 't oorlog zege geeft,
 En voor my houd, waar van wy zouden kunnen leven.

86 ORATYN EN MASKARILJAS,

Doch zoo ik, als voorheen, my moet met u begeben,
Ik ben te vrede, en myn gemoet zal nimmermeer,
Iets wenschen, dan het geen zal strekken tot uw eer.

SOFYE.

Ik heb uw trouw beproeft, zoo menigmaal voor dezen,
En, om bedrukt te zyn, most ik ondankbaar wezen.
Ook wert u niet getoont, door myn verbaast gelaat,
Het geen'er in myn hart en ziel al ommegaat,
Myn hooftpyn klaarlyk blykt, door deeze uitpuilende
oogen,

En zoo ik noch op u heb eenig klein vermoogen,
Laat onze reis dan, voor een dag, zyn uitgesteld,
Tot dat de smert wat heeft gebrooken haar geweld.

CARDENIO.

Zoo lang als 't u gevalt; maakt dat men die zal staken;
'k Tracht maar na 't geen dat my by u bemint kan ma-
ken,

Kom, laat ons, tot uw rust, straks na een huis gaan zien;
Maar ziet eens, dit geschrift schynt ons een aan te bién.

T W E E D E T O N E E L.

CARDENIO, MASKARILJAS *in Zwitsers*
gewaat, SOFYE.

HEER Zwitser, hoort dit huis u, of een van de buuren?
CARDENIO.

MASKARILJAS.

Aan my tot uwen dienst.

CARDENIO.

Wilt gy het ons verhuuren?

MASKARILJAS.

Ja, voor de vreemd'ling, heb ik kamers, toebereit
Van alles, is 't maar volk van deugt, en eerlykheit.

CARDENIO.

Ik acht niet, dat men hier voor onheil hoeft te vrezen?

MAS-

M A S K A R I L J A S.

Gy komt eerst in de Stadt, ik zie het aan uw wezen.

C A R D E N I O.

't Is waar.

M A S K A R I L J A S.

Dees Juffrouw is 't, myn Heer, zyn vrouw?

C A R D E N I O.

Waarom?

M A S K A R I L J A S.

Of is 't uw zuster, Heer? de Zwitsers zyn wat dom.

C A R D E N I O.

Neen.

M A S K A R I L J A S.

Zeker z'is heel schoon, komt gy hier handel
dryven?Of zoekt gy recht aan 't hof? het pleiten dat kost schy-
ven;'t Geding brengt meenig mensch in droevig, zwaar ver-
driet:

Den Pleitbezorger, en den Voorspraak deugen niet.

C A R D E N I O.

Neen, dat 's de reden niet.

M A S K A R I L J A S.

Komt gy haar hier dan lyen,

Om deze Stadt te zien, en vaart gy uit vermeyen?

C A R D E N I O.

Het raakt dat niet. ik zal hier, in een oogenblik

tegens Sofje.

Weêr zyn, ik ga, op dat onze oude voort beschik,

Dat zy den Voerman spreek', en 't goedt neem van de
wagen.

M A S K A R I L J A S.

Is zy niet wel?

C A R D E N I O.

Zy heeft in 't hooft geklaagt veel dagen.

M A S K A R I L J A S.

Ik heb heel goede wyn, en goede kaas in huis.

88 ORATYN EN MASKARILJAS,
Tref binnen, vrienden, en komt in myn kleine kluis.
*Maskariljas en Sofy binnen. Cardenio gaat
over 't tooneel, en ziet het huis zom-
tyds aan in 't voortgaan.*

DERDE TOONEEL.

ORATYN, CARDENIO.

HORATYN.
Oe dat de driften, van ons ongedult ook woelen,
Ben ik door 't woort verplicht, en moet myn yver koe-
len;

'k Moet, door een ander, doen gebruiken myn geval,
En zien wat uitflag, dat den hemel geven zal.
Zoektge iemand in dit huis? spreek op vry zonder
schroomen. *Oratyn ziende dat Cardenio
na 't huis ziet.*

CARDENIO.

Dees toegeruste plaats, heb ik straks ingenomen.

ORATYN.

Dit huis behoort nochtans in myn heer Vaders magt
En, tot bewaring, slaapt myn knecht daar in by nacht.

CARDENIO.

Gy kunt, datmen 't verhuurt, uit deze brief wel lezen,
Het is my onbekent.

ORATYN.

Wel hoe! wat zal dit wezen?
Wie heeft dit zoo bestelt? de drommel haal die guit...
O by myn trouw, ik ra byna nu, waar 't uit spruit.
Dit moet uit 't geen ik gis, en uit myn raming koomen.

CARDENIO.

Heer mag men weten waar toe dit is voorgenoomen?

ORATYN.

Een ander, ik niet licht, vertrouwden dit geval.
Maar 'k acht, wyl 't u niet raakt, ik heusheit vinden zal
Byu; weet dat dit schrift, het geen gy hier kunt lezen,
Na

Na dat myn giffing strekt, niet anders en kan wezen,
 Dan nieuwe listigheid, gevonden door myn knecht,
 Die deze handeling, daar toe, heeft aangerecht;
 Om in myn handen, een Egyptise flavinne,
 Te lev'ren, die ik meêr als zelfs my zelf beminne.
 Wy hebben dikmaals, reets gemist in ons bedrog.

CARDENIO.

Hoe noemt gy haar?

ORATYN.

Sofy.

CARDENIO.

Sofy? wat zegtge toch!

Gy hadt alleen hier toe, maar hoeven my te spreken,
 Noch te gebruiken zoo veel listigheid en streken!

ORATYN

Hoe kent gy haar!

CARDENIO,

Ik hebterstont, haar vry gekocht.

ORATYN.

O wonderlyk geval, wie hadt dat ooit gedacht?

CARDENIO.

Wyl haar onpafs'lykheit ons onze reis doet rekken,
 Hebik haar, in dat huis, zo lange doen vertrekken.
 Ik ben op't hoogst' verheugt, in dees gelegenheit,
 Dat gy uw meining my, en d'aanslag hebt gezeit.

ORATYN.

Zal ik van u dan, het geluk, de hoop, myn leven,
 Ontfangen? en...

CARDENIO.

Men zal u straks vernoeging geven.

ORATYN.

Wat dankbaarheid, wat gunst, of ik u toonen zal?

CARDENIO.

Neen, neen, toont my geen gunst, myn wensch is
 niet met al.

VIERDE TOONEEL.

MASKARILJAS, ORATYN, CARDENIO.

O MASKARILJAS.
Goed, ik zie daar weêr myn dulle meester komen!

Wat nieuwe zottigheid heeft hy weêr voorgenomen?

ORATYN.

Wie zou hem kennen in dat klugtig kleet? fynman, Vrient Maskariljas, kom treê nader herwaarts an.

MASKARILJAS.

'k Ben Maskariljas niet, noch koppelaar van vrouwen, Ik heb nooit weduwen, of maagden opgehouden.

ORATYN.

Ziet dien bragoende hans, 't is aardig op myn eedt.

MASKARILJAS.

Ga uwer vaarde heen, waarom doet gy my leedt?

ORATYN.

Doet af, doet af, de mom, en wilt uw meester kennen.

MASKARILJAS.

Kon ik u ooit daar voor, zo moet dedroes my schennen.

ORATYN.

't Is alles bygeleit, ontmoet u, 't is gedaan.

MASKARILJAS.

Gy krygt een oorvyg, zoo gy niet van hier wilt gaan.

ORATYN.

Houdt op, het is genoeg, ik zeg, wy zyn verdragen, Zyn goedigheit bestemt, met heil, myn welbehagen.

'k Heb alles wat myn wensch van hem begeeren kan, Daarom vry uit uw hart de vrees en zorg verban.

MASKARILJAS.

Zyt gy vereent, en mag ik vry myn vrees bedelven?

'k Ontzwitfer my dan weêr, en wort weêrom my zelve.

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 91

CARDENIO.

Die knecht heeft u gediend, met moeiten, zorg en pyn,
Vertoest een luttel, 'k zal terstont hier weder zyn.

Cardenio binnen.

ORATYN.

Wel nu, wat zegt g'er af?

MASKARILJAS.

Dat ik ben opgetogen,
En, in dat schoon begin, den uitgang kan beögen.

ORATYN.

Gy veinsde u, om voor my t'ontmommen, en wou 't
niet

Gelooven, 't geen gy nu klaar voor uw oogen ziet.

MASKARILJAS.

Terwyl dat ik u ken, was ik vol angst, en vrezen.

'k Zie in dit voorval, ook een vreemt, en dubbel wezen.

ORATYN.

Bekent dan eind'lyk, dat ik veel hier heb gepleegt,

Ten minsten, door dit werk, myn feilen uitgeveegt.

Aan my zal de eer zyn, dat ik heb dit werk doen enden.

MASKARILJAS.

't Zy ik u lukkiger, of wyzer hier in kenden.

VYFDE TOONEEL.

CARDENIO, ORATYN, MASKARILJAS,
SOFYE.

CARDENIO.

W As dit het voorwerp niet, den oorsprong van
uw pyn?

ORATYN.

Wat grooter luk kan nu by 't myn geleken zyn?

CARDENIO.

(wen;

't Is waar, 'k ben . door een gunst verplicht, aan u gehou-

Zoo ik het niet beleê, men zou my niet vertrouwen;

Maar eind'lyk, deze gunst viel voor my al te hart,

Zoo

92 ORATYN EN MASKARILJAS,
Zoo ik haar moest voldoen met d'allergrootste smart;
Denkt dan eens, hoe haar schoonte, en glans, my heeft
doen dwalen,

En of ik tot die prys u moet myn schult betalen?
Gy zyt grootmoedig, en zoudt hier niet toe verstaan.
Vaar wel, wy komen licht, in korten tyt, weêr aan.
Card. en Sofye binnen.

MASKARILJAS.

Ik lach; maar evenwel niet om my te verblye:
Hoe braaf zyt gy 't nu eens! hy geeft aan u Sofye,
En... gy verstaatme wel.

ORATYN.

Gy hebt my heel voldaan,
Ik zal geen meerder hulp van u verzoeken; staau
Van alles af. Ik ben een hont, een beul, versnader
Van goeden raad, een dwaas, vervloekte, en een ver-
rader.

Ga heen, uw hulp, en troost, vry voor een dwaze staak,
Die niet kan lyden, dat men hem gelukkig maak'.
Na myne dommigheid, na zoo veel ongelukken,
Moet my de doot op 't laatst uit deze ellenden rukken.

binnen.

MASKARILJAS.

Dit is de hulp dan, en het eindt van zyn geval,
Hem schiet niet over, als te sterven, dul en mal,
Om daar zyn zotterny, en dwaasheit meê te kroonen;
Doch schoon zyn spyt my van zyn zorg nu wil ver-
schoonen,

En hy my heel ontflaat, myn levensdagen langk,
Noch wil ik evenwel hem dienen, tegens dank;
En onder zyne ramp, bevechten, roem en zeegen.
In 't aldergrootst gevaar is d'opperste eer gelegen.
En al de zwarigheên, daar van men wort befreên,
Zyn Staatjuffrouws van d'eer, die d'eerste plaats be-
kleên.

ZESDE TOONEEL.

HIPOLITE, SOFYE.

SInt gy hier woonde, heeft het Jufferschap der Stadt
Rechtmate klagten van uw groot geweld gehad.
G'ontrukt de zegen aan de schoonste, en eerste vrou-
wen,

En maakt van alle die haar minnen, ongetrouwe.
Wel weinig harten zyn uit uw geweld ontslaakt,
Van, die gy d'eerstemaal hadt door uw oog geraakt.
En duizent vryigheên, gebonden aan uw keten,
Verryken u, en doen ons onze schade weten.
Voor my, ik zou my niet beklagen van uw magt,
Daar door gy meenig hebt in uw geweld gebragt.
Dat van myn minnaars, die neêrvielen voor uw voeten,
Een eenige 't verlies van d'and're mogt verzoeten.
Maar gy ontvoertze my, t'ontmenschelyk, gestaâg,
Dit is een harde slag, daar ik my van beklaag.

SOFYE.

Dat's, met een aardigheid, met een onnoosle gekken.
Ik bidt u, laatze u toch, tot geen meer spot, verstrekken.
Natuur heeft uwe leest, te wel gemaakt, volbout,
Dat gy voor myn gezicht, of schoonheit, vrezén zoudt.
Gy zyt genoeg bewust, van haar bekoorlykheden;
Dus is het noodeloos te voeren zulke reden.

HIPOLITE.

Nochtans en heb ik, in dees reden, niet gezeit,
Of't is door heel de Stadt in yders hart verspreit.
En zonder, dat ik nu wil spreken, van het ander,
Weet elk dat Oratyn u mint, en Heer Leander.

SOFYE

Indien zy beide zoo verblindt zyn (ik vertrouw't)
Dat gy, van haar verlies, u licht vertroosten zoudt.
En uw genegentheit niet licht genegen vinnen,

Tot

94 ORATYEN EN MASKARILJAS,

Tot hem, die zulk een slecht voorwerpfel zou bemin-
HIPOLITE. (nen,

Dit wort, in tegendeel, heel anders uitgeleit?

Want ik bevinde in u zoo veel aantreklykheit,

Zoo veele reden, om d'ontrouwheit te verweren,

Der geenen, die u, voor haar hoogfte ziel heil eeren,

Dat ik niet last'ren kan de nieuwhheit van den brant

Daar door Leander brak, tot my, zyn trouwverbant?

Maar ik zal hem terftont, en zonder my t'ontroeren,

Zien, onder myne wet, door 's vaders magt, weêr voe-
ren.

ZEVENDE TOONEEL.

MASKARILJAS, SOFYE, HIPPOLITE.

W MASKARILJAS.

At nieuws, wat wonder nieuws! een ongehoort
geval,

Dat ik u door myn mont, terftont verhalen zal.

SOFYE.

Wat is het?

MASKARILJAS.

Luister, 'k heb nooit diergelyk gelezen.

SOFYE?

Wat?

MASKARILJAS.

't Schynt het einde van een Blyspel wel te wezen.
De gryse Egypfise, zoo daad'lyk...

SOFYE.

Zytfteftom?

MASKARILJAS.

Ging langs de groote markt, en docht schier nergens
om,

Wanneer een andere oude, afgryfelyk, hol van oogen,

Haar wezen, van naby, heel lang hadt overwogen,

Met een verroefte ftom, en woorden vol ontzag,

Het

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 95

Het oorlogsteeken gaf, van een verwoefte slag ;
 Hun wapens waren om elkand'ren te benaauwen,
 Geen yzer, staal, noch vuur, maar vier verdroogde
 klaauwen,
 Daar elk, het weinig vleesch, zoo boos, gelyk een
 kat,
 Meê scheuren wou van 't vel, 't geen op hun beend'ren
 zat.

Men hoorden anders niet, dan hoer en varken kryten.
 De kappen vlogen van hun hoofden, door het ryten,
 En toonden voor elk een, twee koppen, kaal van hair ;
 Dat hun noch gruwzamer vertoonden van gebaar.
 Cardenio quam ook met Trufaldyn geschooten
 Na hun, die van veel volks dicht waren toegesloten ;
 Men hadt veel moeite, om hun te rukken van elkaer,
 Zoo zatenze, als verwoedt, elkand'ren in het hair.
 Terwyl dat yder, na dit worstelen en trekken,
 De schande van zyn hooft, zoekt voor het volk te dek-
 ken,

En dat men weten wou de reên van dit geweld,
 Zoo heeft zy, die dit eerst zoo boos hadt aangestelt,
 Schoon dat men hare borst van schrik zag kloppend' ja-
 gen,

Het oog op Trufaldyn, een langen tyt geslagen ;
 En riep : gy zyt het die hier voor myn oogen zweeft,
 En, zoo my is bericht, als onbekent hier leeft.
 O heuchelyke dag, na zoo veel ramp en drukken.
 O heer Sanobio Ruberti, wat gelukken,
 Doen my u kennen, op dat oogenblik en stont,
 Daar ik my zelf, om u, zoo zeer verlegen vont.
 Toen Napels uw vertrek beoogden, t'harer schat-
 den,

Hadt ik uw dochtertje, gelyk gy weet, in handen,
 Wiens jeugt ik koesterden ; terwylme op't vierde jaar
 Haars ouderdoms, haar glans, en schoonheit wiert ge-
 waar.

Dees oude toverhoër, die gy hier aan kunt schouwen,

Quam

Quam daag'lyks in ons huis, gelyk meer nabuurvrouwen,

En roofden my die schat : van wellik ongeluk
Uw waarde Gemalin ontving zoo grooten druk,
Dat het haar droeve ziel heeft na het graf gedreven ;
En wyl my nu geen hoop meer over was gebleven,
En vrezende uw verwyt, en bitter zielgeschrey,
Verkondigden ik u de doodt van allebey.

Maar wyl dat ik haar ken, zoo moet ze nu verklaren
Waar dat uw dochter is, en wat haar is weêrvaren.

Op 't woort Sanobio Ruberti, 't geen haar taal
Hadt meenigmaal genoemd in al dit lang verhaal ;
Heeft straks Cardenio in 't aangezicht ontfoken,
Tot Trufaldyn, verbaast, op deze wys gesproken :
Ik vindt dan ('s Hemels wil is eindelyk volbrogt)
Hem, die ik heb vergeefs zoo lang een tyt gezocht,
En die ik, onbekent, aanschouwen kon in 't leven,
Den oorsprong van myn bloet, en die 't my heeft gegeven,

Myn Vader, ja ik ben, Horatius, uw Zoon ;
Na dat Albartus was begraven, by de doôn,
En voelende myn hart met nieuwe ramp bezwaren,
Vertrok ik uit Bolonje, en liet de wysheit varen.
En reisden zes jaar lang, van 't eene in 't and're landt,
Na dat myn nieuwe lust zig dan genegen vant.
Maar na die tyt ontfak een heimelyk begeeren
In my, om weder na myn Vaderlandt te keeren,
Maar ach ! te Napels vondt ik niemant, zonder vrucht,
En hoorden niet van u, als een verwart gerucht.
Zoo dat ik, te vergeefs, met zoeken tyt besteden,
En 't oudt Venetie weêrhielt myn ydelheden.
Zo dat ik heb geleeft, en zonder dat de Faam
My van ons huis iets bragt dan maar de bloote naam.
Nu denkt eens hoe het hart van Trufaldyn moest springen,

Toen zyn verbaasde ziel aanhoorden zoo veel dingen.
Doch eindelyk, om te verkorten 't lange rak,

OF DEN ONTYDIGEN LOSKOP. 97

Van al 't verhaal, 't geen gy zult hooren met gemak,
 Door de bekentenis der oude Bolbabyne,
 Zoo kent u Trufaldyn alreede voor de zyne.
 Cardenio, die zich nu uwen broeder ziet, (driet.
 Kan niet meer hoopen, tot myn meesters hartsver-
 Hy is, door eenegunſt, zoo hart'lyk hem genegen,
 Dat hy u heeft, voor hem, tot bruit en vrouw verkre-
 Zyn Vader, die dit werk heeft alles by geſtaan, (gen.
 Neemt dit gewenſcht verbont, met groote vreugden,
 aan;

En om die blytſchap, met meer luifter te doen leven,
 Heeft, aan Horatius, zyn dochter weêr gegeven.
 Ziet eens, hoe vreemt dat het kan in de werelt gaan.

SOFYE.

Door al dees wonderen blyfik als roerloos ſtaan.

MASKARILJAS.

Zy volgen, uitgezeit alleen die twee partyen,
 Die uit den ſtryt gerukt, haar zelve in orde vlyen;
 Uw Vader zelve, en Leander volgen ook.
 Ik ga myn meester nu verhalen al dit ſpook.
 Nu zien ik, als men waant te zyn geraakt heel onder,
 Dat 's hemels gunſt ons dan komt helpen, tot een won-
 der. *Mask. binnen.*

HIPPOLITE.

Dit wonderlyk geval, maakt my zoo zeer ontſtelt,
 Dat ik myn geeſten niet meer heb in myn geweld,
 Maar zie, daar koomenze aan.

ACHTSTE TOONEEL.

TRUFALDYN, SOFYE, HIPPOLITE, LE-
 ANDER, ANSELMUS, CARDENIO,
 PANDOLFUS.

TRUFALDYN.

Myn kindt, myn lief, myn waarde,
 G Weet

Weet gy, hoe gunstig ons de Hemel is op aarde?

SOFYE.

Myn Vader, 'k heb terstont dit wonderwerk verstaan.

HIPOLITE *tegens Leander.*

Gy spreekt my, te vergeefs, tot uw versoening aan,
Ik weet alreets, by na, het geene gy wilt zeggen.

LEANDER.

Ik bidt vergiff'nis, wilt uw gramschap nederleggen,
En roep den Hemel tot getuigen, dat de magt
Myns Vaders, heeft alleen myn hartewensch volbragt.

CARDENIO *tegens Sofye.*

Wie dacht ooit dat myn vlam, die gy had aangestoken,
(ken!

Zoo zuiver, noch eens zou zyn door natuur weerspro-
Maar echter, zoo veel eer, als haar altyt weêrhiel,
Brengt weinig wisseling, daar door, in myne ziel.

SOFYE.

Ik lasterde myn zelf, en achten het voor plagen,
Dat ik u anders niet als achting toe kon dragen.
Ik kon niet weten, welk een magt dat my weêrhiel,
Op zulk een gladde weg, daar meenig mensch op viel,
En myne ziel, van die genege vlam afwenden,
Die ik, met al myn hart, dacht diep in 't hart te zenden.

TRUFALDYN.

Maar nu ik u herkryg, wat zult gy zeggen, dat
Ik weer zoo haast verlaat, die eeritgevonden schat,
En u, aan zynen zoon, ga door de trouw verpanden?

SOFYE.

Dat myn geval nu staat alleen in uwe handen.

NEG ENDE TOONEEL.

MASKARILJAS, ORATYN, TRUFALDYN,
PANDOLFUS, CARDENIO, ANSEL-
MUS, SOFYE, LEANDER, HIPOLITE.

L MASKARILJAS.

Laat onseens zien, of ook uw duivel is dien man,
Die

Die deze vaste hoop, nu ook verbreken kan;
 En of gy, tegenis 't luk, dat u nu aan komt rannen,
 Uw ingebeelt verstant, al weder in zult spannen?
 Het nootlot is nu eens, van u te plagen, moe.
 Uw wensch is nu gekroont, Sofye hoort u toe.

ORATYN.

Mag ik gelooven, dat de Hemel myne dagen...

TRUFALDYN.

Ja, schoonzoon, het is waar.

PANDOLFUS.

De zaak die is verdragen.

CARDENIO.

Hier meê heb ik myn schult betaalt, en afgelegd.

ORATYN *tegens Maskariljas, hem
 in zyn arm drukkende.*

Laat ik u duizentmaal omhelzen, trouwe knecht,
 In deeze vreugt.

MASKARILJAS.

Oey, oey, zoet, laat dat vry betyen.

Hy heeft my schier verftikt, ik zorg zeer voor
 Sofye,

Indien gy haar onthaalt, met zulk een driftigheid,
 Ik fchol u liever quyt, myn Heer, recht uitgezeit.

TRUFALDYN *tegens Oratyn.*

Gy weet het luk nu, door den Hemel my gezon-
 den;

Maar weezende aan de vreugd alle op een dag verbon-
 den,

Zoo laat ons blyven tot het alles is voldaan,
 En iemandt spoedig om Leanders vader gaan.

MASKARILJAS.

Gy zyt nu al verzien. maar is 'er niet een meisje,
 Die Maskariljas gerieven voor een reisje?

Terwyl ik yder zie verzelfchapt met zyn vrouw,
 Gevoel ik aan myn lyf meê jeuking na de trouw.

100 ORATYEN EN MASKARILJAS,

ANSELMUS.

Ik heb uw gading.

MASKARILJAS.

Goet. de Hemel wil ons geven,

Veel kind'ren, en dat wy 't, als vaders, lang beleven.

E I N D E.